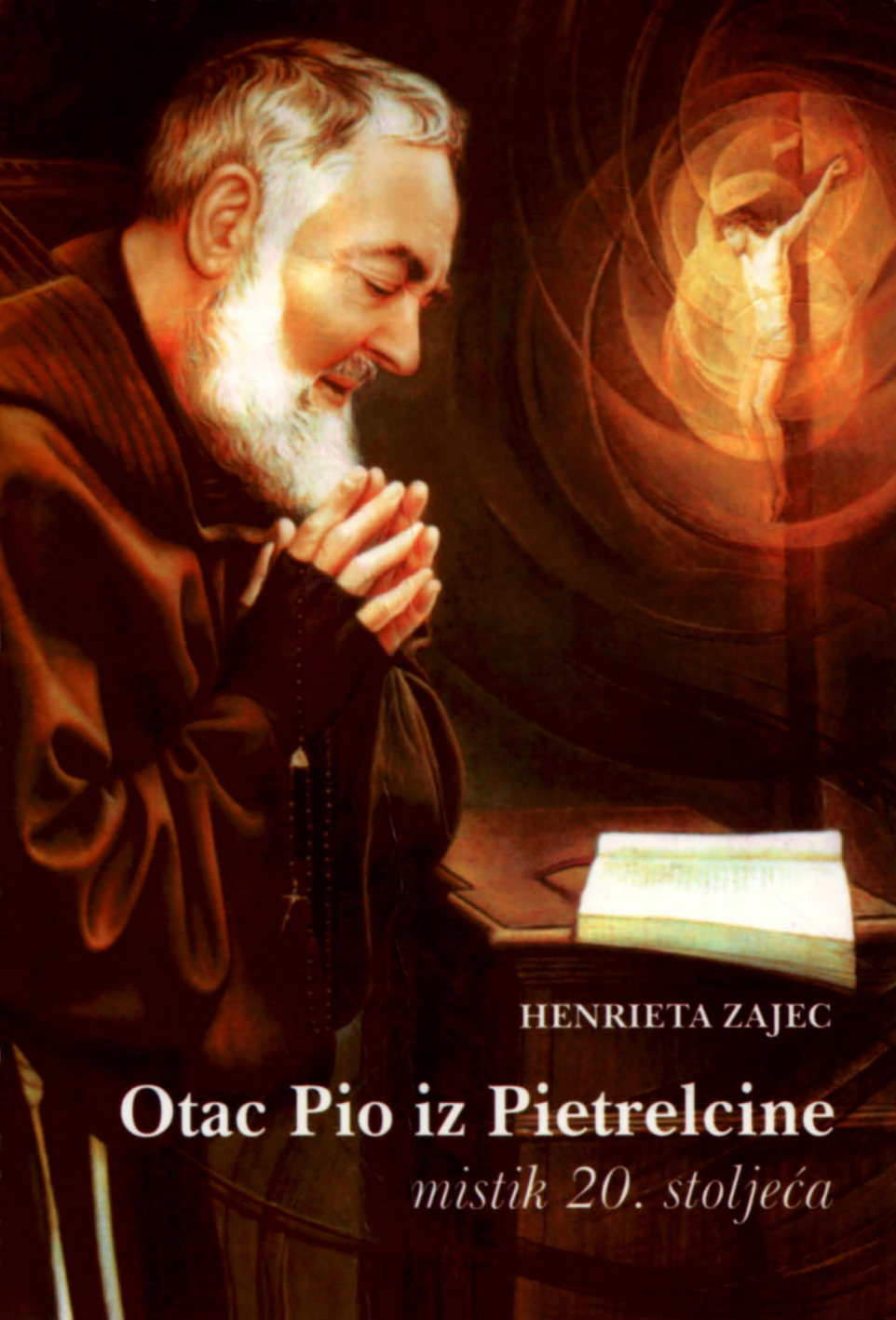

HENRIETA ZAJEC

Otac Pio iz Pietrelcine

mistik 20. stoljeća

Otac Pio je rođen 25. svibnja 1887. g. u Pietrelcini, u pokrajini Benevento na obroncima Monte Gargana u Italiji. Već sljedećeg dana kršten je i dobio je ime Francesco. Djetinjstvo i mladenačku dob proživio je u vedrom i mirnom okolišu. Sa šesnaest godina, 6. siječnja 1903. g. ulazi u novicijat Manje braće Kapucina i dobiva ime Pio.

Za svećenika je zaređen 10. kolovoza 1910. g. u katedrali u Beneventu. Zatim je, radi zdravstvenih razloga ostao kod svojih u Pietrelcini do 1916. godine. U rujnu iste godine, poslan je u samostan u San Giovanni Rotondo i tu je ostao, uz kraće prekide, sve do smrti, pružajući ljudima primjer uzornog redovnika.

Od godine 1918. na njemu su se očitovali znakovi muke Gospodinove i bio je obdaren drugim izvanrednim darovima.

Ostvario je svoj životni put pomoću triju sredstava: sebedarnim predanjem u vođenju duša, sakramentalnim pomirenjem ljudi s Bogom i služenjem svete mise.

Sestra smrt ga je zatekla pripravna i vedra 23. rujna 1968. g. u 81. godini života.

Henrieta Zajec

OTAC PIO IZ PIETRELCINE
mistik 20. stoljeća

ISBN 978-953-7154-23-3
EAN 9789537154233

Izdaje:

HRVATSKA PROVINCIJA SV. JERONIMA
FRANJEVACA KONVENTUALACA
Sveti Duh 31
HR-10000 Zagreb

Odgovara:

ĐURO HONTIĆ
Sveti Duh 31
HR-10000 Zagreb

Dizajn naslovnice:

LAUDATO, d. o. o.
www.laudato.hr

Tisak:

GRAFOCENTAR, d. o. o.
Sopnička 58
HR-10360 Sesvete

Henrieta Zajec

OTAC PIO IZ PIETRELCINE

MISTIK 20. STOLJEĆA

Zagreb, 2007.

Predgovor

Sveti Pio iz Pietrelcine i nakon svečane kanonizacije, koju je slavio papa Ivan Pavao II. na trgu svetog Petra u Rimu, 16. lipnja 2002., ostaje jednostavno *pater Pio*, jer je to ono prepoznatljivo ime kojim su ga za zemaljskog života ljudi oslovljavali. On je u očima kršćanskog puka odavno bio svet, te se sada nakon njegove kanonizacije nitko i ne trudi govoriti *sveti*, jer izgleda da svetaca ima puno, a da je pater Pio samo jedan, i da bi svaki drugi koji bi se tako zvao – a bilo ih je i ima ih i danas koji se tako zovu – prisvajao nešto što mu ne pripada. Pojedini kršćani toliko zrače svojom originalnošću te nam se čini da je i samo spominjanje njihovog imena zaštitni znak njihove svetosti.

Ne čudi, stoga, što i ovo djelo iz pera Henriete Zajec nosi naslov *Otac Pio iz Pietrelcine – mistik 20. stoljeća*, makar bi poneki pronicljivi čitač mogao prigovoriti da se iz samog naslova podrazumijeva da je kršćanski mistik svet.

Vjerujem da će sam naslov izazvati znatiželju kod čitateljâ da uzmu u ruke ovu knjižicu i da je čitaju i to iz razloga što je pater Pio poznat kao svet čovjek, ali sigurno velika većina vjernika nije upućena u mistiku i ne zna što to obilježava sveca mistika. Stoga je ovo dobra prilika da na jednom

mjestu pronađete razjašnjenja različitih vrsta i vidova mistike, da u malo riječi upoznate neke od najznačajnijih mistika Katoličke Crkve i osobitosti koje ih rese.

Kratke rečenice, te jednostavan i jezgrovit stil pisanja omogućavaju brzo snalaženje u inače zahtjevnoj tematici. Osobitost ovakvog stila pisanja na trenutke ostavlja utisak kao da i nije teško biti mistik i da je to nešto što bi trebalo biti *habitus* svakom kršćaninu. Tako je mislio i sam sveti Pio dok je još kao dijete imao mistična iskustva, ali nije o njima govorio, jer je smatrao da ih ima svaka krštena duša.

Premda mistična iskustva nisu privilegij samo kršćana, kršćanska mistika, a unutar nje i katolička sa svojim posebnostima, ima svoja prepoznatljiva obilježja. Kršćanska mistika nije *nirvana* kojom se netko želi izolirati od svijeta i postići osobni mir, bježeći u apatičnost duha, nego je sudjelovanje u Kristovom otajstvu spasenja preuzimanjem patnje i boli čovječanstva, a ne bježanjem i izoliranjem od nje. Kršćanski mistici su svjesni da su od Boga obdareni nadnaravnim darom te su stoga njegova iskustva neizreciva. Budući da taj dar Bog udjeljuje relativno rijetko i samo pojedincima, mistici su često neshvaćeni ili sumnjičeni, čak progonjeni, ali na kraju uvijek i pobjednici, jer se Božje djelovanje ne može uništiti.

Katoličkim misticima najveću patnju zadaje upravo »službena« Crkva koja je u ovakvim slučajevima veoma oprezna, jer želi biti sigurna da se uistinu radi o nadnaravnom fenomenu, koji dolazi

od Boga, a ne od Zloga. Mistična iskustva nije lako razumjeti i zbog već spomenutih karakteristika, ali i zbog toga što su ona nerijetko prožeta simbolima. O njima mistici rijetko govore drugima, a i sami proživljavaju unutarnju patnju »ostavljenosti« i »Božje odsutnosti«, poznatije kao *noć duše.*

Ne osjećam se dovoljno upućenim u ovu tematiku, ali usuđujem se razmišljati o tome možemo li uz one tri vrste kršćanske mistike (apostolska, afektivna i spekulativna) o kojima govori naša Autorica, govoriti još i o franjevačkoj mistici, ako ne kao o posebnoj vrsti, onda kao o nekoj podvrsti kršćanske mistike?

Prvi poznati stigmatizirani svetac u povijesti kršćanstva je sveti Franjo Asiški (†1226.), a njegovo mistično iskustvo je duboko obilježeno susretom s Raspetim. Na tragu te Franjine »stigmatizirane« mistične duhovnosti su i mnoge svete žene, među kojima se ističe sveta Veronika Giuliani, kapucinska klarisa (1660.-1727.), i njezina učenica blažena Florida Cevoli (†1767.), i treća iz istoga Reda, blažena Marija Magdalena Martinengo (†1737.) i tako redom sve do svetog patra Pija, koji svojim životom kruni mnogobrojne franjevačke mistike iz svih muških i ženskih Redova koji su bili obilježeni Kristovom ljubavlju i bolju.

Možda se u ovim riječima krije sva dubina mističnog iskustva kršćanskih mistika: *ljubav i bol.* Jedno bez drugoga nije razumljivo. Koliko je ljubavi i boli u Kristovoj patnji i križu i koliko ljubavi i boli obilježava kršćanske mistike? Kristova ljubav ostavlja ožiljke, a svaki je ožiljak spasonosan.

Tko zna kamo bi nas dovelo istraživanje koje bi išlo u tom pravcu da se ispita koliko je upravo život svetoga Franje Asiškoga i njegov stil nasljedovanja Isusa Krista imao odjeka i utjecaja na sve ostale velike mistike Katoličke Crkve koji su živjeli nakon njega?

Na kraju želim iznijeti i jedno svoje »otkriće« do kojega sam došao čitajući ponešto iz životopisa katoličkih mistika, a to je da su oni imali izvanredan osjećaj za čovjeka pokraj sebe. Naši mistici nisu izolirani i ne žive glavom u oblacima, nego imaju veoma dobre organizacijske sposobnosti i istančane osjećaje za duhovne i materijalne potrebe braće i sestara s kojima žive, što svojim primjerom potvrđuje i pater Pio koji se zauzeo za izgradnju bolnice *Casa Sollievo* (*Kuća utjehe*).

Neka i ovo duhovno štivo donese duhovnu i tjelesnu utjehu i okrepu svakom čitatelju i čitateljici i potakne ih na dosljednije nasljedovanje stopa Gospodina našega Isusa Krista.

fr. Ivica Petanjak, OFMCap.

Uvod

Svaki nas svetac oduševljava na svoj način i poučava u duhovnom rastu. Otac Pio iz Pietrelcine, Kristov Cirenac prošlog stoljeća, zanimljiv je na poseban način. Ovaj me se svetac posebno dojmio već prilikom prvog čitanja njegova životopisa. Nemoguće je da nas se ne dojmi netko tko je nosio stigme pola stoljeća.

Mnogi kršćani u današnje vrijeme mistiku i plodove mističnih iskustava ne razlikuju od pseudomistike, kao ni kršćanske mistične pojave od parapsiholoških fenomena koji mogu, ali uopće ne moraju, biti plod mističnih iskustava. Danas također, nažalost, ima puno krivih načina štovanja Boga, može se reći da ljudi previše štuju razne »krive bogove«. Velik je broj »mlakih« kršćana, iako je Krist rekao: »Znam tvoja djela, nisi ni studen ni vruć. O da si studen ili vruć. Ali jer si mlak, ni vruć ni studen, povratiti ću te iz usta.« (Otk 3, 15-16)

U svim religijama ima dovoljno zdrave mistike. A što se tiče kršćanstva, postoje pojave kao što su transverberacija i stigmatizacija, koje su karakteristične isključivo za kršćanske mistike.

Jedan od najvećih mistika koji su postojali tijekom 2.000 godina kršćanstva, jest otac Pio iz Pietrelcine (Francesco Forgione).

U ovoj knjizi ću na temelju ispitivanja, proučavanja određenih liječnika, te izjava svjedoka, razjasniti zašto je on osoba koja ima mistična iskustva dana od Nadnaravnog, što je dar koji ljudski razum ne može dokučiti spoznajom. Dakle, da bih mogla napisati najbitnije o nadnaravnim pojavama sveca iz Pietrelcine, trebala sam ući u mistiku općenito. Tako će u prvom dijelu ove knjige biti govora o tome što je mistika, što ona proučava, o dvjema osnovnim vrstama mistike: naravnoj i nadnaravnoj, zatim o kršćanskoj mistici i o njenim najznačajnijim vrstama. To su: apostolska mistika, afektivna mistika i spekulativna mistika. Razjasniti ću, koliko je moguće kratko i jasno, što je zapravo mistično (kršćansko) iskustvo, i koje su mu karakteristike, te ukratko objasniti fenomene kojima ono može biti popraćeno (tzv. mistične pojave).

U drugom dijelu, donosim vrlo kratak životopis oca Pija, jer nije moguće razumjeti život ovog sveca i mistika bez osnovnih podataka o njemu. Od njegova djetinjstva i mladenačke dobi, prvih neobičnih (mističnih) pojava, zatim redovništva i događaja transverberacije i stigmatizacije. Bit će govora o periodu izolacije oca Pija, nametnutom od strane Vatikana, i govora o tome kako je Vatikan ukinuo zabrane, te o ocu Piju kao o osobi koja je svojim načinom života i mističnim pojavama – znak transcendentalnoga i nadnaravnog.

U trećem djelu knjige, koje nosi naslov Otac Pio – mistik 20. stoljeća, bit će govora o ocu Piju kao mistiku tj. o tome što je utvrđeno liječničkim pregledima stigmi, zatim najosnovnije o ostalim mistič-

nim pojavama kod oca Pija. Otac Pio je od četvrtka navečer do nedjelje ujutro, svaki tjedan punih 50 godina, imao viđenje cijele Isusove muke. Tada su mu rane krvarile gotovo neprestano, a nikada ipak nije trebao primati transfuziju. Ovdje donosim sve do sada poznate mistične pojave kod oca Pija i objašnjenja zašto te pojave spadaju u plod nadnaravnoga mističnog iskustva s Bogom koji je osoba, te zbog čega se navedene pojave ne mogu objasniti ljudskom znanošću. Reći ću nešto i o čudesnim ozdravljenjima i o obraćenjima koja su se događala po zagovoru oca Pija, već za njegova ovozemaljskog života te nekoliko rečenica o njegovom učenju o zlu i o kušnjama.

Naravno da je nemoguće ovdje reći sve o jednom takvom svecu kakav je otac Pio. Međutim, imam potrebu razmatrati život i mistične pojave svetaca, u ovom slučaju oca Pija, i ukazati (koliko je to moguće) na život u Bogu, koji On – Stvoritelj, Gospodar života i smrti, daruje Crkvi i svijetu po mističima, kao što je otac Pio.

MISTIKA

Opće oznake mistike

Grana duhovne teologije koja proučava mistični život i mistična iskustva, tj. bavi se tajanstvenom, ljudskom razumu neshvatljivom stvarnošću, mističnom pobožnošću, proučavanjem doživljavanja razumu neshvatljive, nadnaravne zbilje, naziva se mistična teologija. Njeni začeci su već u Ivanovoj i u Pavlovoj novozavjetnoj teologiji.

Što zapravo znači riječ mistika? Sama riječ mistika dolazi od grčke riječi »mystikos« što znači »tajan«. Riječ »mystikos« ima korijen u grčkoj riječi »mystes«, što se prevodi kao – »upućen u misterije«. Poseban značaj ima i grčka riječ »mysterion« što označava »tajnu stvarnost«, tj. stvarnost koja je skrivena redovitoj razumskoj spoznaji. Riječ »mysterion« pak ima korijen u »myein« što znači zatvoriti usta ili oči (pred tajnom), što prenosi osjećaj nečeg tajnog, skrivenog. U Novom zavjetu se ne pojavljuje riječ »mystikos«.

Značenje mistike je višeznačno, jer ovisi o religiji i vjeri, ali i o pogledu na svijet. Mistika kao iskustvo izriče nutarnji »susret« čovjeka s božanstvom, s božanskom beskonačnošću. U kršćanskoj mistici, u židovstvu i islamu, izriče susret s osobnim Bogom. Tako mistika izriče određeni pokušaj znanstvenog izlaganja, refleksiju o tom susretu s Bogom, zapravo o tom mističnom iskustvu. I zbog toga je znanstvena disciplina.

Mistika se odnosi na »stanje« u kome osoba ima dojam neprolaznosti, te osjeća da je život u Bogu za nju već započeo. Nešto slično kaže sveti Ivan u prvoj poslanici: »znamo da smo prešli iz smrti u život«. (1 Iv 3, 14)

U mistici se radi o duhovnoj težnji za Beskonačnim, zato se ne može istraživati isključivo refleksivno. Nerijetko, mistična se spoznaja služi slikama i simbolima, budući da se teško izražava redovitom spoznajom. U otkrivanju mističnog svjedočanstva ili mističnog doživljaja, često se nameće problem tumačenja. Osobito tumačenja slika ili simbola, koje je osoba dobila u mističnom iskustvu.

Što se tiče mističnih iskustava, za njih su karakteristični »prekidi« do kojih neizbježno dolazi. To vrijeme u kojemu se ne događaju mistična iskustva, mistici i crkveni naučitelji nazivaju – »noć«, »tama«, čak i »smrt«. U vrijeme tih »prekida« mističnog iskustva može doći i do psihičkih pojava koje mogu dovesti do neuravnoteženosti. Izvor prekida mističnog iskustva, tvrde crkveni naučitelji, dolazi od »Drugoga«.

U svim velikim religijama dokazani su tzv. mistični fenomeni. Mističko gledanje, kao uranjanje duše u njen temelj, uvijek je čin pojedine osobe, a ne zajednice, iako pojedinac može u kultskoj zajednici doživjeti mistično iskustvo. Ipak, relativno se rijetko događa da osoba koja je imala mistično iskustvo, poruku tog iskustva priopćava drugima. Međutim navješćivanje i pojmovno izlaganje ostaju uvijek samo »mucanje«, jer nadosjetno mistično iskustvo kao takvo ne daje nikakvo jamstvo za istinitost i

za primjerenost naknadnoga pojmovnog izricanja. Dok magija želi sebi učiniti raspoloživim susret s božanskom moću, nekim za to odabranim posebnim sredstvima, mistično gledanje uvijek se doživljava kao dar.

Mistično iskustvo ovisi o naravi apsolutnoga za kojim osoba teži. Dvije osnovne vrste mistike su: naravna i nadnaravna.

Naravna mistika

Naravna mistika je duhovno iskustvo na razini ljudske naravi. Ta se mistika odvija na intelektualnoj razini materije kao materijalistički monizam, ili na razini duha kao idealistički monizam. Ova se mistika naziva i monističkom. Ona se isprva javljala u obliku filozofske kontemplacije i to kod stoika, koji su u znanosti o prirodi orijentirani materijalistički, a u spoznaji empirijski. Zatim kod neoplatonika, za koje je karakteristično idealističko promatranje svijeta. Također i kod pitagorejaca koji su smatrali da je svemir skladan sustav brojeva i njihovih odnosa.

Nadalje, monistička mistika je također mistika panteističkih religija – budista, hinduista, taoista. Ono apsolutno je imanentno čovjeku i tako je predmet mističnog iskustva. U istočnoj mistici ono što mi nazivamo stanjem vječnosti, raj, naziva se mukti, mokša, nirvana. Iako to nije isto, jer se na primjer budisti žele potpuno osloboditi osjećaja, želja, naročito patnje, dok Krist uči prihvatiti križ tj. patnju da bismo doživjeli Uskrs. Također Kristov mir nije samo puko odsustvo nemira, već mir zbog toga što su nam grijesi oprošteni zbog Kristove žrtve, zbog milosti Krista Otkupitelja. U kanonskim tekstovima budizma mistični postupak vodi u stanje savršenog oslobođenja popraćenog mudrošću. Ma-

hayana, pojam mudrosti, u budizmu se veže uz prosvijetljenost, dok je u kršćanskoj mistici mudrost dar Duha Svetoga, treće osobe Presvetog Trojstva. U hinduizmu se razlikuje Brahman tj. Božanstvo, od nižeg Brahmana koji se poistovjećuje s Ištvarom – osobnim bogom. Hinduizam, kao i budizam te ostale istočne religije, ne poznaje otkupljenje i nauk o otkupiteljskoj patnji, ni trojstvenog Boga, već smatra da postoji apsolutno neosobno božanstvo.

U islamskoj mistici Sotona je prezreo Božju zapovijed, ali je istodobno ostvario Božju volju. Adamov pad je za islam u stvari pokliznuće, a ne pad, a može se popraviti pokorom. Islam također ne poznaje nauk o otkupiteljskoj patnji i o otkupljenju. Naravna ili monistička mistika se ostvaruje na intelektualnom području, te ne nadilazi ljudsku narav. Ova se mistika naziva i imanencijskom mistikom ili mistikom istovjetnosti. U ovoj mistici postoji ontološka istovjetnost između ljudske duše i božanskoga, a to znači da (veoma često) za hinduističke i budističke mistike spoznati dušu znači spoznati Boga. Tako se mistično jedinstvo (jedinstvo duše s božanskim) postiže tako da se raznim metodama i tehnikama dosegne dublja razina vlastitog jastva. Duševne i osjetilne prepreke mistici uklanjaju askezom i meditacijom, da bi se sjedinili s prapočelom, tj. tako u sebi dosižu Sebe.

Nadnaravna mistika

To je mistika u kojoj se apsolutno uzima kao transcendentalno drugačije, odnosno kao Bog koji se objavljuje. Objavljenog Boga prihvaćaju vjernici monoteističkih religija. To su: židovstvo, kršćanstvo i islam. Bog je prisutan u čovjeku na dva načina, po činu stvaranja i po milosti. Ono što se u teologiji naziva nestvorena milost (increata gratia) jest sam Duh Sveti – treća osoba Presvetog Trojstva. To je Onaj koji izlazi od Oca i Sina. Duh Sveti je, dapače, Duh uskrslog Krista, jer je Isus nakon uskrsnuća, dahnuvši u njih, rekao apostolima: »Primite Duha Svetoga. Kojima otpustite grijehe, otpuštaju im se; kojima zadržite, zadržani su im.« (Iv 20, 22-23) Po prisutnosti Duha Svetoga u čovjeku, Bog je prisutan u čovjeku po milosti. Duh Sveti koji je u nama prisutan po milosti, sjedinjuje nas s Ocem i Sinom.

Posebno je važna prisutnost Boga u čovjekovu pamćenju. Po slici Boga kakva je u pamćenju, duša otkriva Boga koji je Logos, tj. Riječ, Misao duše. Boga se ne bismo mogli sjetiti kad on ne bi bio u našem pamćenju (usp. A. Augustin, Ispovijesti, KS, Zagreb, 2002., X, 17.). Logos je istinski posrednik između Boga i ljudi. Po njemu i za njega je sve stvoreno. Po njemu se Bog priopćava čovjeku. U određenom trenutku povijesti, On uzima ljudski lik u Isusu iz Nazareta koji se objavljuje riječima: »Ja

sam Put, Istina i Život«, »Ja sam Uskrsnuće i Život«. Upotrebljava i izraz Ja Jesam koji Evanđelje po Ivanu donosi u apsolutnom obliku (dakle točno riječi Ja Jesam) čak 4 puta. Izraz Ja Jesam ne poznaje ni jedna druga religija. Također ni u jednoj drugoj religiji ne može se krstiti ili izgoniti zloduhe u ime božanstva.

Kršćanski mistici smatraju da je Bog glavni djelatnik koji vodi dušu k nadnaravnoj zbilji, koju ona sama nikako ne može spoznati. Bog je, kako kaže sveti Augustin u knjizi Ispovijesti, intimniji od naše intime i kad čovjek postane svjestan te stvarnosti, povjerava se Bogu kao najintimnijem prijatelju, kako bi nastalo intimno sjedinjenje s Bogom, sjedinjenje kojega je čovjek svjestan. Ovo najintimnije prijateljstvo čovjek može postići samo po milosti, tj. po djelovanju Duha uskrslog Krista, te nije karakteristično za nekršćanske religije. O nadnaravnoj mistici biti će mnogo više govora u sljedećim poglavljima, naročito u poglavlju posvećenom mistici oca Pija iz Pietrelcine.

Što se tiče nadnaravne mistike, ona se još naziva i monoteističkom mistikom ili mistikom ljubavi. Ova mistika ne prihvaća ontološku istovjetnost između ljudske duše i Boga, nego samo sličnost. Čovjek je stvoren na sliku Božju, ali nema i ne može imati božansku narav. Mistično jedinstvo između duše i Boga postiže se u ljubavi, ulivenom milošću, a ne meditacijskom tehnikom ili vlastitim naporom. Kršćanski mistik je, dapače, svjestan da mu je jedinstvo i sjedinjenje s Bogom, koje osjeća, dano od Boga, dano kao dar, te da ga sam ne može dosti-

ći nikakvim naporom niti tehnikama. Treba znati da ono »jedinstvo« koje čovjek može sam doseći kad god želi i to vlastitim naporom, ne može biti nadnarav i nadnaravno iskustvo.

KRŠĆANSKA MISTIKA

Vrste kršćanske mistike

Postoji nekoliko vrsta kršćanske mistike. Ovdje ću navesti tri najznačajnije. To su:

1. Apostolska mistika,
2. Afektivna mistika,
3. Spekulativna mistika.

Predmet tj. objekt kršćanske mistike je Bog koji se objavio kao osoba. Navest ću za svaku od navedenih vrsta po jedan ili dva primjera.

Apostolska mistika

Apostolska je mistika usmjerena prema prihvaćanju Božje prisutnosti u svijetu i prema dioništvu u Božjem djelovanju. To je mistika svetog Ignacija Loyolskog (1491.-1556.). Sveti Ignacije, utemeljitelj Družbe Isusove, duhovni učitelj i mistik, u svojim »Duhovnim vježbama« pokazuje svakom kršćaninu put koji vodi spasenju i slavi Božjoj. Ignacije uči da prvo treba otkriti što Bog želi za određenu osobu, a zatim to ostvariti. Ignacijeva je duhovnost duboko ukorijenjena u Presvetom Trojstvu i u euharističkoj mistici, iz koje on kreće u akciju, tj. u služenje ljudima. Ignacije je imao mnoštvo ekstaza, viđenja, te dar suza kao odraz neopisive radosti kontemplacije. Bog dopušta Ignaciju da ga »spozna« preko duhovnih slika. Tako on »vidi« božansku tajnu i osjeća prisutnost Trojstva. Jednom suradniku rekao je da je promatrao Presveto Trojstvo u listu naranče (De Dal Mases, C., Sveti Ignacije Loyolski, FTI, Zagreb, 1989., str. 212).

Ignacijeva se mistika temelji na traganju i na doživljavanju božanske prisutnosti. Njegova »unutarnja spoznaja« o kojoj govori u »Duhovnim vježbama« je spoznaja koja prelazi od intelekta u intimno iskustvo, tj. od intelektualnog do osjećajnog, od uma do srca, ističe De Dal Mases. Ignacije razlikuje dva stanja kontemplacije: 1. Urođenu kontemplaciju s

vidljivim manifestacijama božanske milosti. 2. Stečenu kontemplaciju koja nema vidljivih znakova.

Ignacijeva se mistika događa na iskustvenom planu. Bog daruje jedno novo spoznavanje Tajne, (tj. Boga) iz kojeg proizlazi neizrecivo iskustvo Božje ljubavi. Ali valja naglasiti da to iskustvo nije neposredno opažanje božanske biti. Mistik »spoznaje« Boga pomoću darova danih od samog Stvoritelja. Tada on živi u stanju kontemplacije, u osobnom iskustvu Tajne. To je urođena (ulivena) kontemplacija.

Općenito, ulivena kontemplacija je iskustvena spoznaja Boga i Božjih stvari koju Bog daje. Duša prima utiske iznutra ali po izravnom Božjem djelovanju. Znači ulivena kontemplacija je promatranje Božjeg djelovanja i Božjih stvari koje se prima pasivno, kao dar, i ne može se izvesti vlastitim silama. To promatranje daje iskustvenu spoznaju Božjeg djelovanja u duši po milosti. Treba još naglasiti da je kontemplacija viši oblik spoznaje koja se ne odvija po procesu zaključivanja, nego po činu intuicije. Iako se kontemplacija može ostvariti u osjetnoj spoznaji, uzeto općenito ostvaruje su u duhovnom području. Što se tiče područja vjere, kontemplacija označava viši oblik spoznaje objavljenih misterija, te je vrhunac misaone molitve.

A u stečenoj kontemplaciji se živi u vjeri i milosrđu, a na djelu nije nikakva nadnaravna spoznaja. Stečena kontemplacija je promatranje Božjeg djelovanja i Božjih stvarnosti koje osoba stječe vlastitim naporom i uz pomoć redovitih milosti. Takvo promatranje je zapravo način misaone molitve na

temelju misterija iz Kristova života. Promatra se, na primjer, što osobe u određenom misteriju rade, govore itd. Stanje ove kontemplacije se naziva normalnim tj. naravnim.

U ovu, apostolsku mistiku spada između mnogih i Louis Lallemant (1588.-1635.), isusovac. On je jedan od najvećih mistika u Francuskoj u 17. stoljeću. Njegova se mistika temelji na čuvanju tijela koje vodi sjedinjenju s Bogom i na traženju znakova Duha Svetoga. Njegovo mistično putovanje vodi preko ljubavi i spoznaje Boga, ali i kroz božansku tminu, gdje se napreduje »preko zapreka« da bi se stiglo »do najčistijeg predjela duha« (Davy, Mary M., Enciklopedija mistika, Naprijed, Zagreb, 1990., str. 413). Lallemant u svakoj stvari traži samo Boga, prepustivši se vodstvu Duha Svetoga. Tako obuzeta djelovanjem Duha Svetoga, duša prima dar kontemplacije i tada ona može uistinu razgovarati s Bogom i »spoznati« natprirodne stvari, jer se prepustila vodstvu Mudrosti.

Afektivna mistika

Afektivna je mistika usmjerena prema osobnom savezu s Bogom. Ta se mistika zbog doživljaja sjedinjenja s Bogom naziva i zaručničkom. Osoba se u ovoj mistici osjeća veoma ljubljena od Boga, te odgovara na Božju ljubav – Bogu kao zaručniku. Krist je zapravo zaručnik svake osobe, što najavljuje već parabolom o svadbi u Kani Galilejskoj (Iv 2). U Starom zavjetu Izrael je Jahvina često nevjerna zaručnica. U apostolsko vrijeme i nadalje, Crkva se shvaća kao Kristova zaručnica (Ef 5, 22-32). Konačno sjedinjenje simbolizira slika svadbe koja će se u potpunosti ostvariti u onom misteriju koji nazivamo Raj, odnosno vječni život s Bogom.

U afektivnu vrstu mistike spada i mistika koja se usmjerava na krv Kristovu, na Krista raspetog, na Euharistiju, na Srce Isusovo i slično. Ova je mistika karakteristična za brojne svece. Spomenuti ću samo neke: sveti Franjo Asiški, sveti Bernard, sveta Terezija Avilska, sveta Terezija od Malog Isusa, sveta Gertruda iz Helfta itd.

Dakle, jedan od najznačajnijih svetaca afektivne mistike je sveti Franjo Asiški (1181.-1226.). Temeljne istine od kojih on polazi su siromaštvo, čistoća, ljubav. Njegovo duhovno iskustvo je izraslo iz susreta s Raspetim. Tako je i temelj njegove mistike nasljedovanje Krista i zajedništvo s Njim. Upravo

u meditaciji i razmatranju o Raspetom Kristu, Franjo dobiva stigme, nekoliko godina prije smrti. U životu ovog sveca Sveto pismo ima veoma veliku ulogu, tako da i njegovi govori postaju biblijski. Temeljne kreposti koje Franjo živi, i na koje upućuje mnoštvo drugih koji ga slušaju i nasljeduje, već su spomenute – siromaštvo, čistoća, ali i poniznost. A osim zajedništva s Raspetim Kristom i stigmi koje je nosio na rukama, nogama i boku, Franjinu mistiku karakterizira gotovo stalni hvalospjev Božjoj dobroti i milosrđu, te ljubav prema Presvetom Trojstvu.

Također značajna svetica za ovu vrstu mistike je sveta Terezija Avilska (1515.-1582.). Ova reformatorka karmelićanskog reda, ujedno je i mistična spisateljica. Njena najznačajnija djela su: Moj život, Put savršenstva, Unutarnji dvorac. Unutarnji dvorac u stvari simbolizira našu dušu, ono što se događa u »dvorcu« jest zapravo ono što se događa u našoj duši. Upravo u djelu »Unutarnji dvorac« Terezija govori o mističkoj molitvi koja ima središnje mjesto u njenom životu. U dvorcu, dakle, tj. u duši, postoje sobe, odnosno stanovi. Tako prva 3 stana, koja idu od vanjskoga prema unutarnjem, označavaju jednostavnu meditacijsku molitvu. Zatim 4 stana koji označavaju molitvu sabranosti. Tu molitvu potiče Bog, a ona donosi molitvu spokoja, tj. stanje u kojemu osoba shvaća da u njoj djeluje nadnaravno ili doživljava prisutnost nadnaravnog zbog »dodira« s njim (nadnaravnim). U molitvi spokoja duša doživljava »slatki počinak«. U tome se stanju događa molitva sjedinjenja u kojoj Bog dopušta da

se snažno osjeti njegova prisutnost u duši. U tome se stanju može, ali ne mora, doživjeti ekstaza. Tako je dovršenje tih stanja po svetoj Tereziji savršena molitva ljubavi ili duhovni brak. Kod molitve je najvažnije osvješćivanje Božje prisutnosti, odnosno to osvješćivanje Božje prisutnosti je u stvari molitva. Izgovaranje molitava bez osvješćivanja Božje prisutnosti i stavljanja Boga na prvo mjesto u životu jest samo »verglanje«. Po svetoj Tereziji iz Avile molitva treba biti stanje života. S Bogom treba stalno razgovarati, i to o ljubavi, biti u tišini pred njegovim licem. Terezija vrlo često želi biti s Kristom u onim situacijama u kojima on najviše trpi. Na primjer: u Maslinskom vrtu, na Golgoti. Tako duhovni brak za nju biva postojano stanje u kojemu duša bez prestanka boravi s Bogom.

U ovu mistiku spada i sveta Terezija iz Lisieuxa (1873.-1897.), također karmelićanka, koja nastavlja tradiciju svetog Ivana od Križa i svete Terezije iz Avile. Karakterističan je za Tereziju iz Lisieuxa tzv. mali, djetinji put, koji je, tvrdi Terezija, dostupan svima koji žele njime ići. Bog – ljubav, Tereziji se otkriva u jednostavnosti. Mistični život motiviran je željom za Bogom, koji omogućava sjedinjenje s Njim. Mistika svete Male Terezije usmjerena je na presvetu Euharistiju.

Spekulativna mistika

Radi se o mistici u kojoj osoba želi doživjeti sjedinjenje s Bogom po spoznaji. Često se služi i apstraktnim formulama. To je mistika Pseudo Dionizija Areopagita, Eckharta i drugih. Dionizije Areopagit (početkom 6. st.) u svom djelu o mističnoj teologiji (De la theologie mystique) govori o spoznaji Boga. Prema Dioniziju dva puta vode Bogu: pozitivni i negativni put. Savršeni put je onaj koji vodi do posvemašnjeg neznanja, jer je svaka osoba u Presvetom Trojstvu nespoznatljiva. Bog transcendira svako biće i svaku znanost, zato je put uspinjanja Bogu put neznanja, a za to je potrebno pročišćenje. Dakle, čovjek treba postupno odbaciti sve nečisto, odricati se do »posvemašnjeg napuštanja«, čak i »onoga što bi se moglo smatrati čistim«. U toj preobrazbi treba maknuti od sebe i svako duhovno očitovanje, čak i vizualno, svjetlo, tj. spoznaju, da bi se dostiglo vrhunsko sjedinjenje s Bogom »u tami« tj. u mjestu »Onoga koji je izvan svega«. Tamom Dionizije izražava božansku transcendenciju, ali riječ »tama« simbolizira i ono što upućuje na čovjekovu nemogućnost spoznavanja nevidljivoga Boga, koji izmiče svoj kontemplaciji. Put prema sjedinjenju s Bogom Dionizije uspoređuje s Mojsijevim uspinjanjem na Sinaj, gdje je on doživio Božju objavu. Međutim, kad se Mojsije uspeo na brdo Sinaj, odi-

jeljen od ljudi, on još nije bio u susretu s Bogom, niti je gledao nevidljivoga Boga, već samo »mjesto gdje Bog prebiva«. Boga se »ne može vidjeti«, već je moguće viđenje »mjesta« na kojemu Bog prebiva. Na tom »mjestu«, lišen svake umne spoznaje, negacijom svakog oblika spoznaje, mistik se u božanskom svjetlu sjedinjuje s Bogom, i tako sudjeluje u njegovu životu i slavi.

U ovu mistiku spada i Meister Eckhart (oko 1260.-1327.), koji zaključuje da je Bog »bez oblika«, »bez načina«, beskonačan, nepromjenjiv, vječan, bez početka i kraja. (Početak i kraj su karakteristični za ljudsko ograničeno razmišljanje: ako postoje početak i kraj, što je prije početka i što je poslije kraja?) Nema imena kojim bi se moglo vjerno izraziti Božanstvo, ono je bezimeno, a slično je i s ljudskom dušom, jer u njoj prebiva Bog u punini svoga Božanstva. Bog je punina dobrote, Onaj koji daje da nešto bude, vječno apsolutno biće koje svemu daje postojanje. U dubini duše skrivena je spoznaja koja je jedno s božanskom spoznajom, a oprečna je iskustvenoj spoznaji. Ona se događa po kontemplaciji, osobito po »ulivenoj kontemplaciji«. Tako Eckhart svraća pozornost na božansko podrijetlo čovjeka, jer intuitivnim mističnim viđenjem Boga u čovjeku, Eckhartova je spoznaja duše zapravo spoznaja Boga. Duša je po Eckhartu sam spoznati Bog.

MISTIČNO ISKUSTVO

Susret s Bogom

Kršćansko mistično iskustvo nije susret s beskonačnim svemirom ili sjedinjenje s »božanskom energijom«, već susret s osobnim Bogom u ljubavi, doživljaj sjedinjenja s Bogom koji se objavio kao Ljubav, tj. sjedinjenje sa samom Ljubavlju. Budući da je Isus Krist jedini Otkupitelj cijeloga čovječanstva, On je i jedini posrednik između Boga i ljudi. Tako je mistično sjedinjenje s Bogom, koje je zapravo nesavršena najava blaženoga gledanja Boga u vječnosti, uvijek posredovano utjelovljenjem druge osobe Presvetog Trojstva i Njegovim misterijem muke, smrti i uskrsnuća. Budući da se po Kristu u Duhu Svetome priopćava trinitarni Božji život, kršćanska se mistika naziva i trojstvenom mistikom, tj. ono mistično iskustvo u kojemu se ostvaruje milosni odnos čovjeka prema svim trima osobama u Presvetom Trojstvu. Presveto Trojstvo je isključivo kršćanski naziv za Boga, koji je osobno biće i uspostavlja odnose. Mistično iskustvo je u temelju već implicirano u iskustvu transcendencije. Kršćanska je mistika zacijelo i mistika beskonačnosti, ali ona je i uzdignuće i oslobođenje transcendentalnog iskustva milošću kao (doživljenom) samoobjavom Božjom.

Mistično iskustvo je neizrecivo. Ono može biti popraćeno neobičnim pojavama kao što su: unutar-

nji govor, viđenja, ekstaze, levitacija, transverberacija, širenje svjetla, širenje mirisa, stigmatizacija itd.

Mistične pojave

U mističnim pojavama postoji tzv. nutarnji ili unutarnji govor. Sveta Terezija iz Avile kaže u svojoj knjizi »Moj život« kako je taj govor, odnosno kako su te riječi vrlo razgovijetne, no da se ne čuju tjelesnim ušima, međutim da se razumiju puno jasnije nego kad bi se čule tjelesnim ušima. Ona također razlikuje tri vrste nutarnjeg govora. To su: 1. Razgovijetna i čujna govorenja, 2. Nepredodžbena razgovijetna govorenja, 3. Nerazgovjetna govorenja bez riječi.

1. Razgovijetna i čujna govorenja ne čuju se tjelesnim ušima. To su razgovijetno izgovorene riječi, ali se čuju u duhu, nutarnjim osjetilima, a ne tjelesnim ušima, kao što se i predodžbena viđenja vide »unutarnjim očima« ne tjelesnima, o čemu će još biti govora.

2. Nepredodžbena razgovijetna govorenja: U već spomenutom djelu »Moj život«, Terezija Avilska tumači kako se ovakva govorenja zapravo razumiju, a da se ne čuju, i to bez obzira na to jesmo li začepili uši ili skrenuli pažnju na nešto drugo i ne trudimo se biti koncentrirani. Svejedno ćemo čuti i razumjeti kada Bog hoće, jer Onaj koji sve može, upravo hoće da shvatimo kako treba činiti ono što hoće.

3. Nerazgovijetna govorenja: Bog i duša se razumiju samim time što Bog hoće da duša to razumije.

U istoj knjizi svetica iz Avile to uspoređuje s dvije osobe koje se jako vole te se, bez izgovorenih riječi i znakova, razumiju samim time što se gledaju.

Viđenja

Duhovni učitelji razlikuju tri osnovne vrste viđenja. To su: 1. Razumska viđenja, 2. Predodžbena ili imaginativna viđenja, 3. Tjelesna viđenja.

1. Razumsko ili umno viđenje jest intuitivno znanje koje je dobiveno nadnaravnim putem. Može trajati satima ili danima. Osoba dobiva osjećaj da je viđenje kao »uliveno«, »usađeno« u um od Boga. Ovakvo viđenje je duboka intuicija koja postoji u umu, u vezi nekih istina. Te se istine vide umom, bez obrisa oblika ili slike. U Bibliji su jedno od sredstava kojim je Bog prenosio poruke narodu, bila upravo viđenja i snovi (usp. Post 37, 5-11; 40, 5-19; Dn 2, 1-45 itd.). Ovdje ću navesti opis jednog razumskog viđenja koje je sveta Terezija iz Avile, u svom djelu »Moj život« opisala ovako: »Vidjela sam pokraj sebe ili bolje rečeno osjetila, jer očima tijela ili duše nisam vidjela ništa, ali mi se činilo da je uza me bio Krist i osjetila sam da je on taj koji mi je govorio (...) kako to nije bilo predodžbeno viđenje, nisam vidjela u kakvom je obliku , no da je stalno bio s moje desne strane, osjećala sam vrlo jasno, te da je bio svjedok svega što sam činila i da ni jednom kad bih se malo sabrala ili ne bih bila jako rastresena, nisam mogla a da ne budem svjesna kako je pokraj mene.« Sveta Terezija kaže da joj je rekao sâm fra Petar Alkantarski, da se u ovu

vrstu viđenja najmanje može umiješati Sotona (Terezija kaže nečastivi). Međutim spoznaja iz takvih viđenja, kaže svetica, prikazuje se duši jasnijom od sunca. Terezija nadalje tumači kako joj se utisnulo u razum da je (u viđenju) bio Krist, prije no što joj je On to rekao. Ovdje iako se ne vidi, utisne se tako jasnom spoznajom da nema izgleda da se u to može posumnjati. Gospodin ulijeva u najdublju nutrinu duše ono što hoće da duša shvati, i tamo to prikazuje bez slike ili bez oblikovanja riječi.

2. Predodžbena ili imaginativna viđenja: Takvo viđenje jest »slika« u duhu uzrokovana nadnaravno. Tko je imao istinsko viđenje od Boga gotovo odmah će to osjetiti. U predodžbenom viđenju, gdje božanski lik ostane predstavljen u duhu, očima duše vidi se uzvišenost i ljepota, slava presvetog čovještva, dok nam se razumskim viđenjem obznanjuje kako je Bog svemoćan i da svime vlada, te kako sve ispunja njegova ljubav, objašnjava svetica iz Avile u istom djelu (Moj život), te za jedno takvo viđenje kaže: »Zaista mi se kod nekih stvari činilo da bijaše slika ono što sam vidjela, ali po mnogim drugima nije, nego da je bio sam Krist, prema jasnoći kojom bi se udostojao ukazati mi se.« Kod takvog viđenja je sporedno jesu li tjelesne oči otvorene ili zatvorene, jer se vidi »očima duše«, tj. duhom. Bog utisne taj dojam, odnosno sliku, u naš duh. Viđenja mogu biti i simbolička (npr. Jakovljeve ljestve, Presveto Srce itd.), mogu biti osobne objave, odnosno privatne objave. One ostavljaju u duši veliki mir i unutarnju radost, kao i želju ugoditi Bogu i s druge strane prezir prema onome što ne pomaže približavanju

Bogu. Ova viđenja imamo i ako nećemo kad ih Gospodin daje, također sami ih ne možemo vidjeti, bez obzira koliko bismo htjeli vidjeti i koliko si sugerirali, ukoliko ih Gospodin ne daje. Dakle ne postoji htjeti ili ne htjeti imati viđenje, jer Gospodin hoće da posve jasno uvidimo kako to viđenje nije naše djelo već njegovo. Razumsko viđenje (u kojemu se Bog prikazuje bez slike) po Tereziji Aviskoj je uzvišenije, no ovo predodžbeno je za našu narav prikladnije, jer ostaje u sjećanju i trajno zaokuplja misao. I u ovom predodžbenom viđenju Sotona nema snage, ako želi uznemiriti dušu ona ga zapravo lako može prepoznati i raskrinkati.

3. Tjelesna viđenja: To su viđenja tjelesnim očima. Tjelesne oči vide »nešto« što je inače nevidljivo osjetu vida. Takva viđenja neki nazivaju i ukazanjima. Bog ovakva viđenja daje izravno ili po nekom posredniku, po Bogorodici, po nekom anđelu ili svecu. Sveta Terezija iz Avile tvrdi kako ovakvu vrstu viđenja nikada nije imala. Po njoj je tjelesno viđenje najniže od triju vrsta viđenja (možda se smije reći manje vrijedno). U njemu, kao što kaže sveta Terezija u knjizi »Moj život«, nečastivi (Sotona) može izvesti najviše varki.

Ekstaze

Ekstaza je u mističnom iskustvu stanje uspostavljenog zajedništva ili jedinstva s božanstvom. Mistik osjeća snažan ushit, uz slabljenje osjetnih i tjelesnih aktivnosti. U kršćanskoj mistici, ekstaza je popratna pojava dosegnutoga zajedništva duše s Bogom. Mistik doživljava ekstazu kao dar. Obilježje joj je duboki doživljaj Božje prisutnosti.

U nekim istočnim religijama, ekstaza se može postići raznim meditacijskim tehnikama. U sufizmu (mistički, zapravo asketski smjer u islamskoj književnosti), ekstaza se izaziva ponavljanjem određenih izričaja, ritmom i plesom. Ovakva vlastitim snagama »proizvedena« ekstaza nije isto što doživljava mistik, koji ekstazu doživljava kao dar od Nadnaravnoga, neočekivano kao plod mističnog iskustva.

Levitacija

Ovaj fenomen može, ali ne mora nužno biti mistična pojava i plod mističnog iskustva. Znanstveno nije dovoljno protumačeno kako do njega dolazi. Znanstvenici smatraju da se radi o fenomenu koji spada u parapsihologiju. U ovoj pojavi tijelo osobe u ekstazi lebdi u zraku. Pojava je opisana i u hagiografijama nekih kršćanskih mistika (npr. sveti Franjo Asiški, sveta Katarina Sienska, sveta Terezija Avilska, sveti Josip Kupertinski itd.).

Širenje svjetla

U »času«, tj. u vrijeme doživljaja jedinstva i sjedinjenja s Bogom, u kojemu se može, ali i ne mora, doživjeti ekstaza, oko glave osobe širi se aureola, a ponekad izbija i svjetlo iz tijela. Ako se isključi svaki naravni uzrok, može se zaključiti da se radi o Božjoj »intervenciji«, tj. da je uzrok mistični zanos zbog doživljaja Božje prisutnosti i sjedinjenja s Njime.

Transverberacija

Mistici pojavu transverberacije doživljavaju kao veliku bol u srcu. Točnije kao da im je fizičko srce probodeno kopljem, i pri tome osjećaju veliku bol, ali ta bol nije neugodna, kao prilikom smrti neke drage osobe, ili nekog drugog i za nas ljude potresnog događaja. Ova bol je »ugodna« bol, tako da mistik doživljava istovremeno i bol i ugodu zbog doživljaja Božje blizine i sjedinjenja s Njime. Događaj transverberacije sveta Terezija iz Avile opisuje u djelu Moj život (str. 164.) ovako: »Vidjela bih pored sebe jednog anđela, s lijeve strane, u tjelesnom obliku. (To je bilo predodžbeno viđenje, budući da je izjavila kako viđenja koja se vide tjelesnim očima nikad nije imala. Predodžbeno viđenje je viđenje nekoga ili nečega u obliku) (...) Vidjela sam mu u rukama dugačko zlatno koplje, a na vršku željeza činilo mi se da bijaše malen oganj. Činilo mi se da mi je time nekoliko puta probo srce i da mi je sezalo do utrobe. Sva bih ostala zažarena ljubavlju prema Bogu. Bol bijaše toliko velika, da me je prisiljavala ispuštati one jecaje. Slast koju mi pruža ova prevelika bol tako je neizmjerna, da se ne može poželjeti da mine, niti se duša može naslađivati ičim doli Bogom. Bol nije tjelesna, nego duševna.« Ovaj izvještaj je u bitnim »crtama« identičan izvještaju o transverberaciji koji je opisao otac Pio iz Pietrelcine

(donosim ga u drugom poglavlju ove knjige), gotovo četiri stoljeća nakon svete Terezije Avilske.

O ostalim mističnim pojavama biti će opširno govora u poglavlju posvećenom mističnom životu svetog Pija iz Pietrelcine. Međutim svi veliki mistici govore o tome kako ti fenomeni nisu ključni za mistični život osobe, dapače, da su sekundarni. Bilo je i velikih mistika koji nisu imali ove, ili neke druge mistične pojave, kao npr. sveta Terezija od Malog Isusa.

Karakteristike mističnog života

Neki teolozi smatraju da je mistični život normalno stanje savršenoga duhovnog života, dok drugi drže da je taj život poseban dar. Bitne karakteristike mističnog života su iskustvo (neizrecivost) Boga, koje je osobi nemoguće pretočiti u riječi, niti se može prenijeti drugome, već se mora doživjeti. Zatim noetičnost tj. spoznajna strana mističnog iskustva. Dobiva se uvid u dubine nedokučive umu (objava). Također treba reći da se duša doživljava pasivnom zbog rasvjetljenja koje dobiva od Boga, iako to ne znači da je osoba neaktivna.

Početak mističnog života jest spoznaja Božje prisutnosti u duši. Tako se osoba »povlači« u svoju nutrinu gdje je Božja prisutnost. Dakle, treba ići od izvanjskoga prema unutarnjem, dok ne dođemo do unutarnje sabranosti gdje se duša ujedinjuje s Bogom koji je u središtu duše, kako uči sveti Ivan od Križa u djelu Uspon na goru Karmel.

Duhovna spoznaja koja dolazi od mističnog iskustva izvire iz ljubavi, jer se mistično iskustvo ostvaruje po ljubavi Duha Svetoga koji je prisutan u duši, i koji je ljubav Oca i Sina. Bog se »priopćava« duši i iz tog iskustva Boga koji se komunicira i osobe koja se otvara Bogu, i prima to Božje »priopćenje«,

nastaje iskustvo kršćanske mistike. Izravno Božje djelovanje pretpostavlja preokret redovitih procesa koji dolaze od osjetila do razuma i volje.

Budući da vjera omogućava sudjelovanje u božanskom životu, kršćanska mistika je moguća od strane Boga kao nadnaravna. Po Isusu Kristu sve ljudsko postaje sposobno primiti božanski život djelovanjem Duha uskrslog Krista, a Bog Duha koji »uvodi u svu istinu« (usp. Iv 16, 13) ne daje na mjeru.

OTAC PIO
IZ PIETRELCINE

Kratki životopis

O djetinjstvu i mladenačkoj dobi oca Pija

Francesco Forgione rođen je 25. svibnja 1887. godine u Pietrelcini, u južnoj Italiji. Rođen od oca Grazia i majke Giuseppe. Ime Francesco dobiva već sljedećeg dana nakon rođenja, na krštenju. Pietrelcina je u doba njegova rođenja bila mirno mjesto. Prve godine Francescova života nisu protekle ni u kom slučaju mukotrpno. Dječak nije bio ni tužan, ni boležljiv, kao što su pisali neki izvori. Sam otac Pio je ne jednom rekao kako u njihovoj kući nikada nije ništa nedostajalo, iako je znalo biti teško naći čak i deset lira. Izbjegavao je loše društvo još od dječačke dobi, nije htio biti u društvu zločeste djece i tamo gdje se psuje. Često je govorio da k nekim svojim vršnjacima ne želi ići, jer oni psuju. U školi je bio marljiv, ne previše pričljiv, ali ponešto rezerviran i zamišljen.

Kao ministrant, Francesco je u liturgijskoj službi često bio u dogovoru sa sakristanom, a to je značilo iza zatvorenih crkvenih vrata moliti, tražeći od njega da nikome ništa ne govori i da mu u dogovoreno vrijeme otvori. Svećenik Giuseppe Orlando (1877.-1958.) prigovarao je Francescu zbog toga što često nije spavao u krevetu, nego na podu i što je umjesto jastuka pod glavu stavljao kamen. Budući fra Pio

je već tada činio pokoru za mnogobrojne grešnike. Jedan od svjedoka (Ubaldo Vecchiarino) svjedočio je kako je primijetio isto što i Francescova majka tj. da se on još u dječačkoj dobi šibao konopcem i željeznim lancem. Ovo dosad navedeno nekome možda zvučati čudno, pogotovo u vrijeme u kojemu mi živimo. Međutim moramo uzeti u obzir da su ekstaze i ukazanja započela u Francescovoj petoj godini života. O ukazanjima nije govorio sve do 1915. godine. Smatrao je, kako je kasnije rekao, da se te pojave događaju svima. Međutim u njegovoj petoj godini počela su i vražja ukazanja, koja su trajala gotovo dvadeset godina.

Francesco je prihvatio Božji poziv pa je 6. siječnja 1903. godine, u samostanu franjevaca kapucina u Morconeu, udaljenom od Pietrelcine 30 km (na području biskupije Benevento), započeo godinu novicijata. Francesco uzima ime Pio, po svetom Piju V., papi iz 16. stoljeća, koji je bio zaštitnik Pietrelcine.

Iako mu nije bilo lako napustiti roditeljski dom, Francesco je ozbiljno odlučio postati svećenik. Noć prije njegova odlaska u novicijat imao je ukazanje u kući svojih roditelja. Sam ga je Gospodin utješio i ohrabrio za svoju službu. Francesco je te noći ugledao Isusa i njegovu majku Mariju, »koji ga u svom svojem veličanstvu stadoše ohrabrivati i uvjeravati u vlastitu naklonost. Isus mu na kraju položi ruku na glavu i taj mu dodir toliko osnaži dušu u njenom višem dijelu da u času rastanka ne ispusti niti jedne suze unatoč boli koja mu je razdirala i dušu i tijelo.« (Da Ripabottoni A., Otac Pio iz Pietrelcine,

Biblioteka Dva srca, Zagreb, 1998., str. 16.) O karizmi viđenja puno ću više govoriti u 3. poglavlju knjige. Ovdje ću navesti samo neka od viđenja, jer je nemoguće napisati kratke biografske podatke o ovom svecu i mistiku, a da ne spomenem bar neke mistične događaje u njegovu životu.

Novicijat je ispunio molitvom i radom. Svu svoju nadu, Francesco je stavio u Gospodina i u Majku-Bogorodicu koji su ga pozvali i hrabrili. Nakon završetka duhovnih vježbi, 22. siječnja 1903. godine, Francesco oblači habit kapucinskog novaka i postaje fra Pio iz Pietrelcine. U jednom autobiografskom pismu iz 1922. godine fra Pio piše: »Neka mi Isus učini milost da budem manje nedostojan sin svetoga Franje; da gorljivost u meni bude vazda prisutna i da od mene učini besprijekornog kapucina, pa da tako uzmognem biti primjerom svojoj subraći«, ističe navedeni životopisac (str. 19).

Jedan vršnjak oca Pija, a njegov negdašnji kolega novak, posvjedočio je kako je fra Pio bio uvijek poslušan i poštovao je riječi pretpostavljenih. Krenuo je izvršiti ono što mu je bilo naređeno i prije nego bi izgovorio: »Da, oče!« Nakon meditativnog čitanja koje se uvijek odnosilo na Gospodinovu patnju, fra Pio bi se zadržavao u klečećem položaju, izgovarajući kratke molitve. Molio je i prolazeći hodnicima, za vrijeme šetnje vrtom, a često je tražio i dopuštenja da može propustiti odmor, šetnju, čak i večeru, kako bi se zadržao u koru ili u svojoj sobi i molio. Bio je prvi u vršenju činova pobožnosti i štovanja: poklecao je pred svetootajstvenim Isusom, pred slikama presvete Djevice Marije i svetaca, a

svoj svojoj subraći je na prijazan način govorio da ne zanemaruju ove neizostavne dužnosti.

Nakon godine dana novicijata, fra Pio je dobio tri maksimalne ocjene vjerske zajednice. Otac, učitelj novaka isticao ga je svima za primjer, smatrao je da je njegovo ponašanje »besprijekorno«, i ocijenio ga izuzetnim novakom dosljednim u poštivanju propisa i ispravnim u svemu. Fra Pio 22. siječnja 1904. polaže jednostavne zavjete poslušnosti, čistoće i siromaštva, a već 25. siječnja 1904. odlazi s provincijalom Pijom da Benevento i s fra Anastasiom da Roio, kolegom iz novicijata, u Sant'Elia a Pianisi (Campobasso) kako bi započeli studij retorike, tj. gimnaziju, a zatim filozofiju. Budući da je 1905. godine svod crkve u Sant'Elia a Pianisi bio pred urušavanjem, njega kao i kor i prostorije do crkve je trebalo hitno popraviti. Fra Pio je zato u drugoj polovici listopada 1905. privremeno otišao u San Marco la Catola (Foggia), zajedno sa svojim kolegama. U Sant'Elia a Pianisi se zbog nastavka studija filozofije vraća krajem travnja 1906. godine.

Doživotne zavjete fra Pio je položio 27. siječnja 1907. u San Giovanni Rotondo, a krajem listopada te iste godine, premješten je u Serracapriolu (Foggia), gdje studira teologiju kod oca Agostina da San Marco in Lamis, dok na drugi dio studija ide u Vico del Gargano (Foggia). Od monsinjora nadbiskupa Benedetta Bonazzia, 19. prosinca 1908. godine prima niže redove, a samo dva dana kasnije, 21. prosinca, monsinjor Paol Schinosi, nadbiskup Marcianopolia, podjeljuje mu poddakonat. Prve mjesece 1909. godine provodi u Pietrelcini, u skladu sa po

savjetima liječnika, zbog bolesti. Među bilješkama iz tog razdoblja života biografi, a osobito Ripabottoni, navode nekoliko njegovih školskih radova, poneka pisma vlastitoj obitelj i jedan tjedni raspored sati. Fra Pio je dogmatsku teologiju slušao u školi, dok je moralnu teologiju učio kod kuće, u čemu mu je pomagao jedan mjesni svećenik. Međutim, iako je slušao filozofiju, ispite iz nje nikada nije polagao. Đakon postaje 18. srpnja 1909., a 10. kolovoza 1910. zaređen je za svećenika u katedrali u Beneventu. Svoju prvu misu služio je u crkvi u Pietrelcini. Tada zapisuje jednu misao koja postaje njegov životni moto: »Isuse – danas kad ti uzdrhtao – u otajstvu ljubavi prinosim svoj dah i svoj život, neka s tobom budem put, istina i život, i tvoj sveti svećenik, savršena žrtva«. Te iste godine, 7. rujna, fra Pio prvi puta primjećuje znakove rana (stigmi) na rukama.

Neobične pojave

Fra Pio je krajem listopada 1911. godine, poslan u Venafro gdje je boravio oko mjesec i pol dana. Ondje su njegova subraća kod njega primijetila prve nadnaravne pojave. Otac Agostino da San Marco in Lamis, docent svetog govorništva, koji je tada bio u Venafru, tvrdi da je prisustvovao nekolicini ekstaza i mnogim vražjim uznemiravanjima. Kad je ovaj sveti redovnik (otac Pio) zbog bolesti trebao biti cijele dane u sobi, primao je od hrane samo euharistiju. Dok je ležao u postelji često je doživljavao ekstaze. Otac Agostino je svjedočio kako su on i predstojnik samostana – otac Evangelist ušli u sobu oca Pija, a on je »zurio« u jednu točku i gledao ne trepnuvši i ne pomičući zjenice. Gospodinu je upućivao riječi molitve, ljubavi itd. Međutim ono što je znalo namučiti oca Pija, bila su vražja ukazanja. Zloduh mu se ukazivao u raznim oblicima. Tako mu se ukazao u liku razodjevenih djevojaka, u liku krvnika koji ga je bičevao, u liku mladića koji je bio prijatelj fratara iz samostana, čak u liku njegova duhovnog oca Agostina, u liku njegova anđela čuvara, zatim u obliku raspela. Osobito naporna su bila Sotonina ukazanja u liku pape Pija X., svetog Franje, blažene Djevice Marije. Naposljetku Sotona mu se ukazao u pravom strahotnom obličju s čitavom vojskom paklenskih duša.

Otac Pio prepoznao je vražja ukazanja po odgovoru na slijedeću rečenicu: »Kaži: živio Isus!« Sotona ne može podnijeti slavljenje Boga, ne može podnijeti ime Isusovo. Nakon što je otac Pio prepoznao da se radi o vražjim ukazanjima, nadvladao ih je uz Božju pomoć ili su nestala sama. Nakon tih ukazanja, gotovo redovito slijedilo je ukazanje njegova anđela čuvara, Bogorodice ili samog Isusa. Njegova subraća potvrdila su da mu je pomirenost i prihvaćanje Božje volje, osobito u vrijeme kad je Sotona mahnitao, pribavila posebne milosti. Liječnik koji se zatekao u samostanu prilikom ekstaza 29. studenog i 3. prosinca, izvršio je jedan mali eksperiment. Kad je vidio da otac Pio gleda otvorenih očiju, nepomičnih vjeđa, pogledom uprtim u vis (za vrijeme ekstaze 29. studenog – nekoliko minuta, a za vrijeme ekstaze 3. prosinca pola sata) liječnik upali svijeću i na nekoliko je trenutaka stavi ocu Piju pred oči. Budući da otac Pio nije uopće reagirao, liječnik je rekao da se radi o katalepsiji, tj. o ukočenost mišića kao znaku duševnog poremećaja, ali to može biti znak i prisilno sugestivnog stanja kod hipnotiziranih. Otac Agostino u svom dnevniku piše da se radi o ekstazi, a ne o katalepsiji. Liječnik je još nekoliko puta bio nazočan kad su se ocu Piju događale ove neobične i izvanredne pojave. Tako je i liječnik uvidio da se ipak ne radi o katalepsiji, već o takvoj ekstazi koja je zapravo nadnaravna pojava. U zapisu oca Agostina nalazi se izjava liječnika Nicole Lombardija, koju donosi i životopisac oca Pija Ripabottoni: »Nakon nekoliko dana ponovno bijah pozvan radi oca Pija i ondje vidjeh kako re-

čeni leži na postelji crven u licu, otvorenih očiju i pogleda uprtog u nešto što kao da mu bijaše pred očima: izgovarao je riječi kojima se obraćao Kristu, Djevici Mariji i svom anđelu čuvaru. Taj dijalog ili solilokvij, koji potraja oko pola sata, nije bio nepovezan, a uza me su ga čuli i drugi redovnici. Njegovo srce i bilo za to vrijeme nisu ukazivali na patološke promjene. Nakon toga sklopio je oči i utonuo u san. Redovnici su tvrdili da se otac Pio kad bi ga gvardijan iz tog usnulog stanja pozvao, ostavši izvan sobice tako da mu otac Pio ne može čuti glas, odmah probudio, smijao se i šalio kao da se ništa nije dogodilo. Upravo tako bi i u mojoj nazočnosti. Tijekom dijaloga (dok je trajalo ukazanje i ekstaza) on nikada nije zamjećivao što se oko njega zbivalo. Prema riječima otaca to se ponovilo nekoliko puta. Stoga prosudih da je riječ o ekstazi. Doktor Nicola Lombardi.«

Budući da se zdravstveno stanje oca Pija bitno pogoršalo, 7. prosinca 1911. vraća se u Pietrelcinu. Upravo zbog toga što mu se zdravstveno stanje uvijek iznova pogoršavalo, provincijal je njegov slučaj izručio generalnom ocu reda, a on mu je odgovorio neka traži odobrenje za sekularizaciju. To odobrenje se pretvorilo u eksklaustraciju, a ne u sekularizaciju, a dok je došlo do tog odobrenja prošle su tri godine u kojima je otac Pio doživio puno poniženja i patnji. Tako 25. veljače 1915. otac Pio dobiva dozvolu da iz zdravstvenih razloga nastavi boraviti izvan samostana, zadržavši kapucinski habit.

Budući da je to vrijeme Prvog svjetskog rata, otac Pio 6. studenog dobiva poziv za vojsku, a 6.

prosinca je raspoređen u 10. Sanitarnu jedinicu u Napulju. Tamo je bio do 18. prosinca, a nakon toga boravi ponovno u Pietrelcini do 17. veljače 1916. godine, kad dolazi u samostan Svete Ane u Foggi. U tom samostanu ostaje do početka rujna (iste godine), a tada 4. rujna dolazi u San Giovanni Rotondo gdje mu se zdravlje poboljšalo. U napuljski vojni korpus se vraća 18. prosinca, dva i pol mjeseca kasnije. Međutim, 16. ožujka 1918. godine biva oslobođen služenja vojnog roka jer mu je ustanovljen »plućni alveolitis«.

Transverberacija i stigmatizacija

Početkom kolovoza 1918., točnije uvečer 5. kolovoza dok je fra Pio ispovijedao jednog dječaka, zadobio je ranu u svom boku. Tada se dogodila tzv. transverberacija. Transverberacija je, po učenju svetog Ivana od Križa, milost kojom dušu sažeženu Božjom ljubavlju iznutra napada jedan Serafin koji je probada ognjenim kopljem, a duša je nakon toga prožeta neizrecivim blaženstvom. Sam otac Pio napisao je o tome događaju svom duhovniku ovako: »Kada sam u svom duhu vidio nebesku osobu, iznenada me ispunio velik strah. On je u svojoj ruci držao neku vrstu oružja, poput vrlo dugačke oštrice zašiljenog vrha iz koje je, čini se, izlazila vatra. U isti mah kako sam sve ovo vidio, osoba je svom svojom silom gurnula oružje u moju dušu. Kriknuo sam i pomislio da umirem. Zamolio sam dječaka da otiđe jer sam se osjećao slabo i nisam više imao snage nastaviti. Ova agonija trajala je neprekidno do jutra 7. kolovoza. Ne mogu vam opisati koliko sam patio tijekom ovog razdoblja tjeskobe (muke). Čak je i moja utroba bila razderana oružjem i ništa nije bilo pošteđeno. Od tog dana nadalje bio sam smrtno ranjen. U dubini svoje duše osjećam ranu koja je stalno otvorena i uzrokuje mi neprestanu agoniju«.

(The Duchess Of St. Albans, Stories of padre Pio, Crown Publishers, INC., New York, 1983., str. 50.)

Nakon kratkog vremena otac Benedetto odgovorio je pismom ocu Piju, i tumači mu kako je sve što se u njemu zbiva djelo ljubavi, kušnja, poziv na otkupljenje i stoga vrelo vječnog blaženstva. »Povijte ruku koja vam je probola srce i povijte blago tu ranu što je pečat ljubavi.«

Nakon tog događaja otac Pio bijaše uronjen u »tamnu noć duše« kroz nekoliko tjedana. Činilo mu se da ga je Bog napustio. Hodnicima samostana hodao je tugujući i jadikujući pitanjima: »Gdje je Isus? Zašto me ostavio?«. I tada su se 20. rujna, te 1918. godine, pojavile stigme na njegovim rukama i na stopalima. Dok je sjedio u koru, zahvaljujući nakon mise, pred njim se iznenada pokazala »velika svjetlost«, a u njoj se pojavio lik ranjenog Krista. Po riječima samog oca Pija, raspelo pred kojim se molio bilo je preobraženo u nebesko biće iz kojeg su izlazile »zrake svjetla i plamena«. Ovi su plamenovi proboli njegove ruke i stopala. Otac Pio je to ukratko ovako opisao: »Iznenada sam bio ispunjen velikim mirom i prepuštanjem koji su zasjenili sve ostalo i uzrokovali prekid nemira. Sve se ovo zbilo u jednom trenu. U međuvremenu vidio sam ispred sebe tajanstvenu osobu sličnu onoj koju sam vidio uvečer 5. kolovoza. Ali ovog puta je iz njegovih ruku, stopala i boka kapala krv. Prizor me prepao i ne mogu opisati ono što sam u tom trenutku osjećao. Mislio sam da trebam umrijeti, i stvarno bih bio umro da Gospodin nije intervenirao i osnažio moje srce, koje samo što se nije raspuknulo u mojim

grudima. Vizija je prestala i postao sam svjestan da iz mojih ruku, stopala i boka kaplje krv. Zamislite agoniju koju sam iskusio i nastavio doživljavati gotovo svaki dan. Rana u srcu neprestano krvari osobito od četvrtka navečer do subote. Dragi oče, umirem od bolova zbog rane i njome uzrokovanih smetnji. Bojim se da ću iskrvariti na smrt ako Gospodin ne usliši moju iskrenu molitvu da me oslobodi od ovog stanja. Podići ću svoj glas i neću Ga prestati preklinjati.«

Gospodin nije uslišao njegovu molbu, već su rane postale još izraženije. O tom događaju nitko nije ništa znao devet dana. A tada je fratar koji je mijenjao posteljinu na njegovu krevetu našao krv na plahtama, i rekao to ocu gvardijanu. Tako je otac Pio morao priznati što se s njim dogodilo. Gvardijan je zatražio od duhovnih kćeri oca Pija, obećanje da će šutjeti o stigmama. Međutim neke od njih nisu mogle odoljeti i ispričale su svojim obiteljima i prijateljima. Uskoro je cijeli San Giovanni Rotondo znao za tajnu o ocu Piju. Nakon što je u studenom završio rat, vijest o stigmama počela se širiti svijetom. Tako su već početkom 1919. godine u samostan Santa Maria delle Grazie došli prvi hodočasnici. Nakon kraćeg vremena dolazilo ih je na stotine. Budući u San Giovanniu nije bilo mogućnosti za smještaj posjetitelja, kao ni igdje blizu samostana, počeli su se pojavljivati šatori na kamenitim poljima svuda uokolo. U međuvremenu je crkvenu administraciju počelo uznemiravati ovo »štovanje« jednostavnog seoskog svećenika. Iz Rima su od strane vrha kapucinskog reda i visoko pozicionira-

nih prelata u Vatikanu, poslani ugledni liječnici da ispitaju stigme oca Pija. Iako se liječnici nisu međusobno složili oko toga što je točan uzrok ovih rana, nitko od njih nije sumnjao u njihovu autentičnost. Nakon stigmatizacije prvi liječnički pregled obavio je Luigi Romanelli (15.-16. svibnja 1919.), a zatim slijedi liječnički pregled Amica Bignamia (26. srpnja 1919.) i liječnički pregled Giorgia Feste (9. listopada 1919.). O izvješćima ovih pregleda kao i opširnije o fenomenu stigmi, pisati ću u 3. poglavlju ove knjige.

Prijatelju Don Caccavu otac Pio 1919. godine piše ovako: »Ispovijedam čitav dan, a često i noću, stotine, a katkad i tisuće osoba. Nemam ni časa slobodnog vremena. Bog me ipak obilno pomaže u mojoj službi«. (Winowska, M., Prava ličnost oca Pija franjevca kapucina, Biskupski ordinarijat, Split, 1956.)

U svibnju 1920. godine, u San Giovanni Rotondo stiže monsinjor Bonaventura Ceretti, prvi apostolski vizitator, korintski nadbiskup i tajnik za Izvanredne crkvene poslove, koji je zadovoljan posjetom i preporučuje se molitvama »prečasnog oca Pija«. Dva mjeseca kasnije ocu Piju dolaze otac Besi koji je – generalni postulator Pasionista i osobni liječnik pape Benedikta XV., i profesor Bastianelli, obojica poslani od pape Benedikta XV. Nakon susreta s ocem Pijom, koji se zbio 12. srpnja 1920., otac Besi se izjasnio o ocu Piju kao o povlaštenom od Boga, kao što je bila i sveta Gemma Galgani, pa i više od nje.

Kad je kardinal Augusto Sili, prefekt Vrhovnog crkvenog sudišta i apostolski izaslanik Pompejskog svetišta došao u posjet ocu Piju 25. listopada 1921., u pratnji monsinjora De Angelisa iz istog papinskog izaslanstva, zapisao je ove riječi u Knjizi uglednih posjetitelja samostana: »S velikim sam duhovnim zadovoljstvom posjetio prečasnog oca Pija u samostanu u San Giovanni Rotondu. Preporučujem njegovim molitvama sve svoje nakane koje sam mu i usmeno izrekao«, bilježi životopisac Ripabottoni.

Prve odluke Svetog Oficija

Sveti Oficij nakon izvršenih ispitivanja (o kojima ću pisati u poglavlju koje je posvećeno ocu Piju mistiku), 31. svibnja 1923. godine, obznanjuje da se: »navedeni događaji u svezi s ocem Pijom ne mogu ocijeniti nadnaravnima«. Ubrzo, 17. lipnja iz Vatikana je došla zapovijed da otac Pio služi misu u samostanskoj kapeli bez nazočnosti ostalih, te da ni osobno ni preko drugih ne odgovara na njemu upućena pisma. Već tada nastaju pobune mještana, a kada 8. kolovoza otac Pio saznaje za zapovijed da se preseli u Anconu, nemiri i pobune mještana nastavljaju se i šire do te mjere da su mještani organizirali »straže« koje su čuvale samostan, da ne bi otac Pio zaista nekamo otišao. Tako se preseljenje oca Pija zbog tih »nemira« odgodilo do daljnjega, a za oca Pija počeo je period uznemiravanja od strane Vatikana koji će potrajati gotovo deset godina. Međutim, mještani su danonoćno držali stražu oko samostana. Bili su spremni na to da pod svaku cijenu spriječe odlazak oca Pija u Anconu. Taj odlazak mogao se dogoditi samo pod cijenu krvi. Tako je ocu Piju na kraju ipak dopušteno da ostane u samostanu.

Sljedećih osam godina svetac iz Pietrelcine je nastavio izvršavati svoju službu, usprkos novim ograničenjima i zabranama, koje su i dalje priječile

njegove kontakte s ljudima. Zbog stigmi i neprestanih izvještaja o čudima u kojima je on posredovao, u očima mnogih crkvenih ljudi otac Pio je bio kontroverzna osoba u čiju vjerodostojnost sumnjaju. Nije nevažno spomenuti ovdje događaj koji se zbio 1925. godine. Otac Pio je trebao ići na operaciju. Radilo se o teškoj herniji s priraslicom. Otac Pio je htio podnijeti operaciju bez narkoze, i to prikazati Gospodinu kao žrtvu. Iako je operacija trajala dulje no što se predviđalo, otac Pio nikako nije htio narkozu. Gledao je u križ, a krupne su mu suze padale niz lice. U jednom času kad mu je postalo preteško, rekao je liječnicima: »Smilujte mi se i požurite! Ne mogu više!« Ali za trenutak gledajući u križ je kazao: »Oprosti moj Bože! Nikad ti nisam ništa vrjednijega poklonio, a sada kada si mi pružio ovu malu zgodu, tužim se bez razloga. To je ništa ako se usporedi s onim što si ti pretrpio na Križu! Bože moj, oprosti mi«.

U San Giovanniu, 3. siječnja 1929. godine umire majka oca Pija. Budući da joj je bio vrlo privržen, u njezinim posljednjim časovima nije se udaljavao od postelje u kojoj je ležala.

Period izolacije

U travnju 1931. godine nastaje nova kriza. Mještani San Giovannia su bili uvjereni da Vatikan ponovno želi oca Pija premjestiti, pa su opet organizirali stražu oko samostana. Ta je straža ostala tamo više od dvije godine. A ocu Piju se od 23. svibnja 1931. godine, zabranjuje vršenje svih svećeničkih dužnosti, osim služenja svete mise koju može služiti samo privatno i to u samostanskoj kapeli. Taj period otac Pio je nazvao svojim »zatočeništvom«, jer je živio potpuno odsječen od svijeta. Njegov gvardijan je zapisao kako je ovu zabranu otac Pio prihvatio kao Božju volju, premda teška srca. Utjehu je nalazio u Isusu raspetom na križu. U toku dvije godine za njega teških kušnji, nije se nikada žalio, niti je išta govorio protiv velikodostojnika koji su to odredili. Najteže mu je bilo to što nije mogao ispovijedati i tako otkidati duše sotoni, i što nije mogao voditi one koje su se već povjerili njegovoj duhovnoj brizi. A kako je otac Pio provodio dane u periodu izolacije? Nakon služenja svete mise koja je trajala oko sat i pol vremena (a na Božić više od pet sati), ostaje sat vremena u zahvaljivanju, a nakon misaone molitve (razmatranja) u koru odlazi u knjižnicu, gdje čita i proučava. Nakon večernje i još jednog sata molitve opet odlazi u knjižnicu, čitati sve do večeri. Tada ponovno ide u kor i predaje se dvosat-

noj misaonoj molitvi, a zatim u kasnijim večernjim satima, odlazi na spavanje. Tijekom dana otac Pio je zapravo molio bez prestanka.

Međutim i u periodu izolacije ocu Piju su se događale zanimljive »zgode«. Budući da mu je bilo zabranjeno odgovarati na pisma vjernika, neki su ga pitali kako će u ovom periodu s njim komunicirati, a on je odgovorio: »Pošaljite anđela čuvara«. Neki su vjernici tako i učinili. Navesti ću ovdje samo jedan primjer koji donosi u životopisu oca Pija već spomenuti Ripabottoni. On navodi primjer jedne duhovne kćeri oca Pija koja se našla jako povrijeđenom jer otac Pio nije mogao poslušati o nekim nemirima njene duše o kojima mu se htjela povjeriti. Tako je ona u svom jadu odlučila ne ići sljedećeg dana na misu i na svetu pričest. Nije shvatila da to nije dobra odluka, ali je uspjela reći svom anđelu čuvaru: »Anđele moj čuvaru, otiđi kod oca, kaži mu za ovu ogorčenost moje duše, kaži mu da sutra neću ići na misu i neću se pričestiti.« Kad je sljedećeg dana ta osoba došla po običaju u samostan pomagati, kroz prozor klaustra je ugledala oca Pija koji joj je rekao: »Bravo! (...) Anđeo čuvar je tvoj kurir, odlučno si mu zapovijedala da dođe k meni i prenese mi tvoju srdžbu«. (...) Na te riječi ona je bila iznenađena ali i zadivljena poslušnošću anđela. Pitala je oca Pija: »Oče, onda je li Vam sve kazao?«, na što je otac Pio odgovorio: »Ta nije neposlušan kao ti, naravno da mi je došao reći.«

Vatikan ukida zabrane

Tijekom ovog perioda izolacije oca Pija, hodočasnici iako ga nisu mogli vidjeti, svejedno su dolazili u San Giovanni Rotondo i molili za njegovo oslobođenje. Neki su i obasipali Vatikan molbama za prekid izolacije oca Pija. Papa Pio XI. 14. srpnja 1933. godine ukida zabranu i dopušta ocu Piju ponovno slaviti misu u crkvi i ispovijedati braću fratre. Kad je 16. srpnja otac Pio došao u crkvu i počeo služiti misu u devet sati, nazočno mnoštvo bilo je duboko ganuto. Vijest se počela brzo širiti, a papa Pio XI. rekao je nadbiskupu: »Nisam bio lošeg mišljenja o ocu Piju, ali sam o njemu bio krivo informiran.« (The Dudhess Of St. Albans, Stories of padre Pio, str. 55.) Zatim je Vatikan ukinuo još jednu zabranu i ocu Piju je 25. ožujka 1934. dopušteno ispovijedati muškarce, a od 12. svibnja 1934. i žene. U San Giovanni Rotondo ponovno je počelo dolaziti veliko mnoštvo ljudi.

U kolovozu 1935. otac Pio se spremao proslaviti 25. godišnjicu svoje mlade mise. Taj je događaj trebao biti na otvorenom, na gradskom trgu pred tisućama ljudi, kako bi svi zajedno slavili Boga. Taj je događaj trebao biti velika pjesma zahvalnica puna ljubavi i zahvalnosti, gdje će u svečanoj misi zajedno s liturgijskim zborom sudjelovati vjernici, oni iz bližih kao i oni iz dalekih krajeva. Duhovni sinovi

oca Pija su mu za tu priliku donijeli prekrasno svećeničko ruho. Cijelo mjesto je bilo u radosnom iščekivanju, u »zraku je bila atmosfera radosti i slavlja«. I tada je, u posljednjem trenutku, stigla nova zabrana: neće biti svečane mise, već jednostavna misa, kakva se slavi i inače. Međutim za sve nazočne to je ipak bio radostan i slavljenički dan.

O brojnim mističnim događajima u životu oca Pija bit će govora u trećem poglavlju knjige, ovdje želim napisati osnovno o njegovom životu. A njegov se život odvijao između njegove ćelije i kora, te ispovjedaonice. Svi izvještaji govore o tome kako je otac Pio slavio svetu misu uvijek s velikom pobožnošću i sabranošću, što je na nesvakidašnji način plijenilo pozornost vjernika. Međutim njegova su subraća zamijetila da se često žali na jake glavobolje, da u podne jede vrlo malo, a ujutro i uvečer ništa. Također da svakodnevno iz rana gubi dosta krvi, a osobito iz one na grudima. Najveći dio noći provodi moleći u koru. Izlazeći iz kora budio bi redovnike radi noćne molitve i tek nakon toga išao u svoju sobu malo odspavati. Svom duhovniku otac Pio piše: »Zloduh ne miruje i ne prestaje činiti sve da u mojoj duši nestane mir i da u meni oslabi povjerenje u Božje milosrđe. A to nastoji postići u prvom redu besprekidnim kušnjama protiv svete čistoće. (...) Naravno da bih kad se sada preispitujem više volio umrijeti nego uvrijediti mog dragog Isusa samo jednim pa makar i ne tako teškim grijehom«.

Poput većine svetaca, i otac Pio je bio oklevetan. Glasine »da su se noću žene prikradale u samostan«, htjele su nametnuti o ocu Piju neistinu u pogledu či-

stoće. Međutim otac gvardijan je shvatio da se otac Pio upravo u doba kad su kod njega navodno bile žene, po riječima klevetnika, ustvari bičevao. Sotona nije mogao podnijeti njegovo trapljenje. Otac pio je istrgnuo mnoštvo duša »iz njegovih ruku«. Tako je otac gvardijan posvjedočio da je ustanovio kako je upravo u satima koje je naznačavao zloduh ili kakva histerična zavidnica, otac Pio bio u koru gdje se bičevao. Zanimljiv je zaključak o ocu Piju dao tadašnji otac general kapucinskog reda, nakon što se osobno uvjerio o njemu i njegovim krepostima »na licu mjesta«. On izvještava o tome koliko je impresioniran krepostima oca Pija, a ono što je po njemu važno jest:

1. uvijek i svuda prisutan mir;

2. poniznost oca Pija;

3. otac Pio ne govori nikada ružne riječi prema onima koji su ga vrijeđali;

4. uobičajena sabranost, pod odmorom veselje i spontanost, ali bez ijedne plitke ili neprilične riječi;

5. njegova nježna privrženost pretpostavljenima i savršena poslušnost svim crkvenim ili redovničkim velikodostojnicima;

6. zdrava pobožnost, bez pretjerivanja.

Otac Pio je osjećao da mu »srce gori«, da je »uronjeno u ognjeni ocean«, i »ranjen vatrenim kopljem«, te je mislio kako će umrijeti. U susretu sa Svetootajstvenim Kristom otkucaji srca bili su toliko snažni da ih je često opisivao ovako: »Na trenutke mi se

čini da hoće (srce) iskočiti iz grudi. Za oltarom se ponekad osjetim tako preplavljenim toplinom da to ne mogu opisati, a čini mi se da mi ponajviše gori lice«. (...) »Proždire me ljubav prema Bogu i ljubav prema bližnjima. Bog mi je vazda usađen u pamet i u srce. Nikada ga ne gubim iz vida; divim se njegovoj ljepoti, njegovim osmjesima i njegovim mrštenjima, njegovim milostima, njegovim osvetama ili bolje rečeno, njegovoj strogosti i pravednosti«.

Otac Pio je upoznao kao i svi mistici ono tegobno stanje duše koje se naziva »tamna noć«. Upoznao je agoniju koju je upoznao sam Krist Gospodin u Getsemaniju. I taj se fenomen ponavljao sve do kraja njegova života. Upravo agonija Getsemanija predstavlja najdublju točku intimnog duhovnog iskustva oca Pija, puninu kršćanskoga mističnog života. Kardinal Giuseppe Siri koji je oca Pija smatrao »nositeljem čudesnih osobina«, smatrao je da je poslanje oca Pija na zemlji bilo da obnovi Muku našega Gospodina Isusa Krista. Isti kardinal tvrdi da najveće patnje Gospodinu nije nanijelo ni razapinjanje, ni poruge, već ona patnja koju je okusila njegova ljudska duša koju je kao čovjek imao, ostavši Bogom. Isti kardinal smatra da je u tome bit onoga što je učinio za naše otkupljenje. A kad je kardinal Siri na četvrtu obljetnicu smrti oca Pija održao komemoraciju, spomenuo je kako je otac Pio imao sposobnost jednim pogledom, jednom riječju, jednim blagoslovom preobratiti ateiste.

Dom za ublaženje patnje

U San Giovanni Rotondu je 7. listopada 1946. umro tata oca Pija, a 1947. godine (19. svibnja), započinje izgradnja Doma za ublaženje patnje. Taj je dom bio bolnica kakva je gradiću nedostajala, a osmislio ju je upravo otac Pio. Ideja o tom Domu rodila se 1940. (9. siječnja), u ćeliji oca Pija, i on ju je odmah pokušao ostvariti, uz pomoć brojnih njemu poznatih ljudi. Mnogi su željeli za taj pothvat dati novčani prilog. Već tri dana nakon svečanosti postavljanja kamena temeljca, počeo se postavljati i eksploziv na zemljište na kojemu je trebala biti bolnica. Iako je graditeljski pothvat započeo bez nekog velikog novca, novac je počeo stizati i to iz najneočekivanijih pravaca. Po zamisli oca Pija u tom Domu bi trebali biti zaposleni oni koji su znali u svakom potrebitom čovjeku prepoznati Krista. Liječnici i bolničarke su trebali imati osim naobrazbe i visoke moralne kvalitete, kako bi bili službenici nemoćnih, jer ako ne bi imali te kvalitete »klinika se više ne bi razlikovala od drugih i s moralnog gledišta to bi za nas bilo porazno«, smatrao je otac Pio. Tako se u srpnju 1954. godine otvaraju prve ambulante, kako bi se bolesnima mogla olakšati patnja, 5. svibnja 1956. godine svečano je otvoren Dom za ublaženje patnje – *Casa sollievo della sofferenza.*

Otac Pio - znak transcendentalnog i nadnaravnog

Kod oca Pija uočene su pojave koje izmiču kontroli svih prirodnih i znanstvenih zakona. Osim stigmi, dara bilokacije, viđenja, imao je i sposobnost proniknuti u tuđa srca. Kod njega su također poznate »hipertermije« od kojih živa skače na 48 stupnjeva, zatim neopisivo ugodan miris koji je po nekim stručnjacima (na primjer po dr. G. Festi) dolazio i od krvi koja je tekla iz njegovih rana.

Po riječima duhovne djece oca Pija on je zaista otac u najširem smislu riječi, jer svojim duhom grli čitavo čovječanstvo i voli svoju djecu prije no što i sam bude voljen. Otac Pio je imao toliko ljubavi da je sam sebe prozvao »bolesnim na srce« jer je njegovo srce »neugasivi vulkan«. Njegova duhovna djeca i ostali koji su živjeli u njegovoj blizini, prozvali su ga »zlatno srce«. Jedan od primjera njegove nježnosti je i taj koliko je volio blagdan Božića. Kad bi ga netko u drugoj polovici godine pitao koliko dana ima do Božića, on bi uvijek precizno naveo broj dana, a ponekad čak i sati. Sam je rekao da Božić posjeduje onu nježnost, onu djetinju blagost koja ispunja čitavo njegovo biće.

U njegovoj se duši budio silan osjećaj samilosti kad su dolazili teški bolesnici, a osobito djeca. Po-

nekad je čak plakao nad njima. Jednom je i rekao: »Oh, kad bih mogao odagnati bol sa lica zemlje! Ali tko sam ja da želim učiniti ono što ne čini Bog?« Otac Pio je smatrao da je najvažnije voljeti Boga i sve što je stvoreno. Dopušteno mu je (17. veljače 1965.) da smije i dalje služiti misu na latinskom jeziku. A 21. studenog 1966. dozvoljeno mu je služiti misu sjedeći.

Međutim pet desetljeća raspeća iz ljubavi prema Kristu donijele su ocu Piju umor. Nije bilo lako biti Kristov Cirenac pedeset godina. Tako otac Pio 29. ožujka 1968. počinje koristiti kolica, jer više ne osjeća noge. Posljednju misu služi 22. rujna 1968. u 5 sati ujutro, a u 18 sati istoga dana posljednji put blagoslivlja mnoštvo u crkvi. Slijedećeg dana, 23. rujna, nakon što je primio bolesničko pomazanje, otac Pio je u 2,30 spokojno prešao s ovog svijeta u vječni život s krunicom u ruci, a na ustima su mu bile riječi: »Isuse!... Marijo!«

Već 4. studenog 1969. započela je rasprava o njegovoj beatifikaciji i kanonizaciji. Enrico Nicodemo, nadbiskup Baria, rekao je te iste godine kako je otac Pio bio znak za one koji vjeruju kao i za one koji ne vjeruju. I to znak transcendentalnoga i nadnaravnog. Bio je jasno očitovanje Boga. Znao je iskazivati svojim životom i riječima poruku ljubavi.

U časopisu Dom za ublaženje patnji, br. 21 (od 16.-30. lipnja 1970.), Alfredo Vozzi, biskup Cava dei Tirreni, kaže kako će svetost oca Pija biti priznata, jer je on ishodio prisnost s Bogom trima uobičajenim ljubavima svetaca. A to su: ljubav prema

Crkvi, ljubav prema euharistiji, ljubav prema Blaženoj Gospi.

Bogu bi svakako trebali biti zahvalni svi kršćani za oca Pija iz Pietrelcine. Na tu zahvalnost poticao je već papa Pavao VI., kad je rekao: »Zahvaljujemo Gospodinu što nam je poslao oca Pija koji nas potiče da se uspinjemo do točaka dostižnih svim kršćanima, što je moralna obveza našeg ljudskog života koji se tako uzdiže do tajanstvenoga i čudesnog nadnaravnog dostojanstva«.

OTAC PIO – MISTIK 20. STOLJEĆA

Stigme oca Pija

Stigme, tj. rane koje se materijalno mogu manifestirati na rukama, nogama i grudima, posljedica su takozvanih rana ljubavi. Ove rane odgovaraju Kristovim ranama i »nuspojava« su mističnog iskustva. Stigmatizacija postoji isključivo kod kršćanskih mistika. Štoviše stigmatika nema ni kod protestanata, a na ovakav način na kakav je bio stigmatik otac Pio, zasad nema podataka da bi bilo takvih slučajeva ni u Pravoslavnoj Crkvi. U Katoličkoj Crkvi je postojalo do sada oko 300 takvih slučajeva, a prvi stigmatik bio je sveti Franjo Asiški.

Što se tiče oca Pija, Sveti Oficij 31. svibnja 1923. godine izjavljuje kako se navedeni događaji u svezi s ocem Pijom ne mogu ocijeniti nadnaravnima. Međutim liječnici koji su ga pregledavali, izjavljuju da ne postoji prirodan uzrok stigmi. Proglašenjem oca Pija blaženim 2. svibnja 1999., a potom 16. lipnja 2002. i svetim, Katolička Crkva priznaje i autentičnost stigmi, koje je otac Pio na rukama, nogama i prsima nosio 50 godina.

Nastanak stigmi kod oca Pija

Spomenuti A. da Ripabottoni u knjizi Otac Pio iz Pietrelcine, navodi kako, odgovarajući na pismo oca Benedetta 8. rujna 1911. godine, otac Pio između ostalog piše: »Sinoć se dogodilo nešto što ne mogu ni objasniti ni shvatiti. Posred dlanova mi se pojavilo nekakvo crvenilo u obliku novčića ili kovanice i počelo me strašno boljeti. Bol sam više osjećao na lijevoj ruci, a još ga i sad osjećam. Već me i stopala pomalo bole.«

U tom pismu otac Pio spominje kako se ova pojava ponavlja već godinu dana. Prvi put se javila u jesen 1910. godine.

Ocu Agostinu 21. ožujka 1911. godine otac Pio piše: »Od četvrtka navečer sve do subote, pa i do utorka proživljavao sam pravu bolnu tragediju. Srce, ruke i stopala me toliko bole da mi se čini kao da je kroz njih mač prošao.« Nekoliko godina kasnije, 20. rujna 1918. godine, dogodila se stigmatizacija koja je ostavila trajno vidljive znakove na rukama, stopalima i prsima oca Pija. O tome kako je sam otac Pio doživio i opisao taj događaj, bilo je govora u 2. poglavlju ove knjige.

Što je utvrđeno liječničkim pregledima?

Nakon što su stigme na rukama, stopalima i prsima oca Pija postale vidljive, prvi liječnički pregled oca Pija obavlja liječnik Luigi Romanelli, i to 15. i 16. svibnja 1919. godine.

Pošto je promatrao i proučavao rane oca Pija u različitim danima i satima, i na njima nije primijetio nikakve promjene, 16. svibnja 1919. godine dr. Romanelli je sastavio sljedeći izvještaj (koji inače u jednom od životopisa oca Pija donosi već spomenuti A. da Ripabottoni): »U predjelu dlanova obiju šaka u razini trećeg metakarpusa jednostavnim pregledom se primjećuje crvenkasta pigmentacija kože boje crnog vina koja zauzima površinu veličine i oblika malog novčića ili kovanice na desnoj i lijevoj ruci. Pažljivim promatranjem uočava se da je to područje umjesto kožom prekriveno epitelom ili bolje rečeno sjajnom opnom koja je po sredini blago odignuta (...) ovaj predio je izdignut iznad razine okolnog tkiva koji je nepovrijeđen i normalan. Na lagan pritisak nema nikakvog otpora ni kostiju ni mišića, već se uočava da je opna izrazito elastična i da na njoj nema nikakvog otvora za tekućinu. Na koži dorsalnih dijelova obiju šaka, otprilike na mjestima koja odgovaraju onima na dlanovima, vidlji-

ve su identične promjene, ali nema ispupčenja ni brazda (...) Svi aktivni i pasivni pokreti ruku su uredni i ne pokazuju patološke promjene. Iz toga proizlazi da su oni pigmentirani predjeli samo opne koje zatvaraju prostor koji započinje s jedne, a završava s druge strane, što je prouzrokovalo promjenu tkiva po širini šaka.

Na gornjoj strani stopala uočava se predio kružnog oblika veličine malog novčića ili kovanice pokriven sjajnom opnom žive crvene boje i jasno vidljivih rubova. Okolno tkivo je bez osobitosti. Na dodir je i ova opna elastična i ostavlja dojam da je ispod nje prazan prostor. Na donjoj strani stopala vidljivi su identični predjeli s istovrsnim obilježjima. Istovremenim pritiskom dotičnih mjesta čini se očiglednim da postoji prazan prostor, da je stopalo probodeno i da su otvori pokriveni već opisanom opnom. Svi pokreti nogu i ruku i odgovarajućih prstiju su normalni i ne zadaju nikakve smetnje.

Na lijevoj polovici prsnog koša između mamilarne i pazušne linije, u predjelu 6. međurebranog prostora vidljiva je razderotina mekanog tkiva u pravcu rebara, dužine oko sedam centimetara, jasnih i lagano savijenih rubova. Pregled daje naslutiti da je rana nanesena odozdo prema gore i izvana prema unutra, što je izazvalo krvarenje arterije. (...) Obilježja rane ukazuju da je riječ o posjekotini.

Po mojoj prosudbi ove ozljede se ne mogu uvrstiti ni među infektivne, ni među traumatske.

Od rujna do današnjeg dana povrede oca Pija su sačuvale isti izgled i stanje, a ono što najviše čudi

ne uzrokuju nikakvu smetnju ili poteškoću u funkcioniranju zglobova, kao što se inače događa. Treba isključiti mogućnost da je etiologija povreda oca Pija prirodnog porijekla, no uzrok valja tražiti bez straha od zastranjivanja u nadnaravnom, i mogućnosti da je riječ o pojavi koja se ne da objasniti isključivo ljudskom znanošću.«

Te iste 1919. godine, profesor Amico Bignami nakon liječničkog pregleda stigmi, 26. srpnja, daje izvještaj u kome piše da se opisanim povredama može ustvrditi da predstavljaju patološke tvorevine o čijem su porijeklu moguće sljedeće pretpostavke:

a) da su izazvane namjerno i umjetno;

b) da su očitovanje nekog bolesnog stanja;

c) da su djelomično izazvane bolešću, a djelomično na umjetan način.

Međutim ovu prvu pretpostavku – da su stigme izazvane namjerno i umjetno profesor Bignami ipak odbacuje, jer mu nedostaje izravan dokaz, da bi je potvrdio. Ali za drugu pretpostavku, tj. da su stigme očitovanje nekog bolesnog stanja, on kaže da je bar djelomično prihvatljiva, jer je patolozima poznata tzv. neuro-nekroza kože kojom su se mnogi bavili, a poznata je i patološka pojava hematohidroze (tj. krvavog znoja).

Profesor Bignami smatra da su promjene uočene na šakama oca Pija rezultat površinske nekroze pousmine, a možda i nekih dijelova izvan usmine. Tako se mogu dovesti u vezu s navedenom neuronekrozom. Međutim prof. Bignami priznaje da se time ne može objasniti savršeno simetrična loka-

lizacija opisanih povreda i njihova postojanost. No treća pretpostavka – da su rane nastale kao patološke tvorevine (neuronekroza kože) i da su možda nesvjesno i autosugestijom zadobile simetričan raspored, te da su održavane na primjer, tinkturom joda, profesoru Bignamiu se činilo najuvjerljivijom i najprihvatljivijom. Tako on zaključuje da se »na svaki način može ustvrditi da u promjenama kože nema ničega što ne bi moglo biti posljedica bolesnog stanja i primjene poznatih kemijskih agensa.«

Doktori Luigi Romanelli i Giorgio Festa odbacuju mišljenje prof. Bignamia. G. Festa je svoje izvještaje o pregledu stigmi oca Pija predao 15. listopada 1919. godine generalnom ocu kapucinskog Reda. Zajedno s doktorom L. Romanellijem, G. Festa odlazi u San Giovanni Rotondo (15. srpnja 1920.) da još jednom pregleda stigme oca Pija. U svojoj knjizi Između misterija znanosti i svjetlosti vjere (Rim, 1933.), dva poglavlja posvećuje stigmatizaciji oca Pija. Dr. Festa se pita otkuda potječu onakve rane? Je li riječ o patološkim tvorevinama kojima znanost sa sigurnošću može utvrditi prirodu i porijeklo, ili se pak nalazimo pred jednim od onih fenomena koje dosad stečenim znanjima nismo u stanju objasniti? I odgovara: »Ponajprije moram ustvrditi da rane nisu posljedica vanjskog djelovanja, niti se mogu pripisati primjeni nekih nadražujućih kemijskih tvari, (...) nisu posljedica nikakvoga vanjskog povređivanja, jer nemaju niti jedno obilježje takve vrste povreda; nisu nastale uslijed izravne primjene jetkih ili nadražujućih tvari jer se njihovo dje-

lovanje nikada ne ograničava usko na ozlijeđene predjele kao u našem slučaju«.

Dr. Festa tumači da bi nakon prestanka djelovanja uzroka ranjavanja (bez obzira je li uzrok ranjavanja kemijskog ili traumatskog porijekla) trebali nestati i njegovi učinci, odnosno ozljede bi trebale postupno zacjeljivati. Ozljede oca Pija su i nakon mnogo godina očuvale obilježja koja su imale kad su nastale.

Dr. Festa nadalje odbacuje pretpostavku da su stigme oca Pija posljedice samoranjavanja, pa bilo ono i nehotično. Otac Pio se trudi ukloniti od tuđih pogleda. On također primjećuje da stigme za oca Pija ne predstavljaju zadovoljstvo »već vrelo istinskog trpljenja, i naposljetku postojanje savršene ravnoteže između njegovog nervnog sustava i sposobnosti njegovog uma navodi me da u potpunosti odbacim tu pretpostavku«.

Dakle, po dr. Festi nije moguće da stigme ostaju nepromijenjene djelovanjem vanjskih agensa. Da li možda u organizmu postoji jedno bolesno žarište, sposobno da ih spontano prouzrokuje? Ovakvu mogućnost dr. Festa također odbacuje. Stigme oca Pija ne mogu potjecati od tuberkuloze, jer kroz niz godina dijagnoza ove bolesti nije potvrđena ponovnim manifestacijama bolesti, a u dišnim putovima oca Pija se ni više puta obavljenim pregledom, ne može ustanoviti ništa patološko. Stigme oca Pija nemaju sekrecije, tako da ne sliče ni običnim ranama, i nemaju ništa što bi bilo svojstveno ozljedama koje se mogu ponekad uočiti u tuberkuloznih bolesnika.

Doktor Festa također odbacuje pretpostavku da su stigme oca Pija tzv. »opsežna neurotična nekroza kože«, jer ta bolest podrazumijeva »mjestimične nekrobiotičke površinske promjene tijela koje nisu simetrične, koje se javljaju na predjelima udaljenim od pokretačkog središta cirkulacije i koje je lako liječiti uklanjanjem njihova uzroka.«

Zatim dr. Festa postavlja nekoliko pitanja, među njima i ovo: »Mogu li se ove pojave (stigme) smatrati posljedicom eventualnog psihopatskog stanja njegova organizma? Mogu li se u očima znanstvenika učiniti plodom sugestibilne snage njegova uma? I odgovara: Ispitivanja koja smo proveli u prvom dijelu našeg rada i zaključaka koji su iz njega proizišli, iscrpno odgovaraju na ovo pitanje i jasno pokazuju koliko bi takvo tumačenje također protuslovilo istini (...) Očigledno je da niti jedna pretpostavka ne ukazuje na prirodan uzrok ove pojave.«

Dakle, doktor Festa priznaje kako navedene pretpostavke ne ukazuju na prirodan uzrok ove pojave, a doktor Romanelli je također nakon pregleda zaključio kako je isključena mogućnost da pojava stigmi ima prirodan uzrok, prirodno porijeklo i da uzrok treba bez straha od zastranjivanja tražiti u nadnaravnome, i kako je moguće da je riječ o pojavi koja se ne može objasniti isključivo ljudskom znanošću. Kao što je rečeno, stigme koje krvare i godinama se ne mijenjaju, kad bi bile naravne, počele bi zarastati tj. imale bi svoj tijek zacjeljenja, također stvarale bi poteškoće pri funkcioniranju zglobova. Osim toga osoba bi nakon tolikog gubitka krvi svakoga tjedna, trebala dobivati transfuziju. Također,

prirodno uzrokovane rane trebale bi imati sekrecije. Što se tiče stigmi oca Pija, toga svega nema, i to tijekom 50 godina. K tome potpuno je neprirodno da se iz krvi koja izlazi iz rana osjeća poseban miris, koji nema ništa zajedničko ni s jednim do sada poznatim mirisom na zemlji, a odavna je poznat kao jedna od mističnih pojava. Stigme se ne mogu objasniti ljudskom znanošću. Tako ostaje zaključiti da im je porijeklo nadnaravno, tj. da je njihov izvor u Nadnaravnome.

Svjedočanstvo svjedoka

U pismu ocu Agostinu, otac Benedetto da San Marco in Lamis, 3. ožujka 1919. piše da otac Pio ima prave provrtne rane na šakama i stopalima, te kako je vidio i ranu na prsima. Životopisac Ripabottoni u već spomenutom djelu (str. 68) donosi dio tog pisama: »To je prava razderotina iz koje neprekidno teče krv ili sukrvica. Petkom teče krv (...) za bogoslužja njegov je dar bio izložen javnosti jer je s vremena na vrijeme morao držati uzdignute ruke.«

Otac Pietro da Ischitella, koji je od srpnja 1919. godine bio provincijal, svjedočio je kako se osim rana na rukama i stopalima, »na lijevoj strani prsnoga koša može vidjeti neka vrst križa čiji se duži dio, dužine otprilike šest centimetara, ukoso pruža između 5. i 9. rebra, dok je njegov poprečni dio za polovicu kraći. Rana smeđecrvene boje gotovo uvijek krvari pa je nužno upotrijebiti i nekoliko zavoja dnevno.« (Ripabottoni, navedeno djelo, str. 68)

Što se tiče podnošenja patnje, otac Pietro, provincijal, kaže da otac Pio nije nikada izustio riječ kojom bi se požalio, iako već godinama pati, te da uspijeva sakriti ne samo svoje vanjske, već i nutarnje patnje: »Njegov je život molitva i prisna, izravna i, rekao bih, gotovo neprekinuta sjedinjenost s Bogom.« (Ripabottoni, navedeno djelo, str. 69)

Profesor Amico Bignami tražio je da se rane oca Pija u nazočnosti svjedoka previju, te da se nadgledaju osam dana također u nazočnosti istih svjedoka, kako bi se moglo potvrditi da rane nije nitko previjao ni na bilo koji drugi način doticao, te da se nakon tih osam dana sastavi izvještaj o tome jesu li rane zacijelile. Nakon osam dana tj. u srpnju 1919., trojica svjedoka koji su previjali i nadgledali rane kroz navedene dane, a to su bili: otac Paolino da Casacalenda, predstojnik kapucina, otac Basilio da Mirabello Sannitico i otac Ludovico da San Marco in Lamis, sastavili su izvještaj, u kojemu su napisali da je stanje rana je tijekom osam dana ostalo nepromijenjeno, izuzev posljednjeg dana kada (stigme) poprimiše živu crvenu boju. Životopisac Ripabottoni (str. 70) donosi njihovo svjedočanstvo: »Kao što se može vidjeti po zavojima koje smo sačuvali, svaki dan su krvarile sve rane. Posljednjeg je dana krvarenje postalo obilnije, pa smo mu upravo dok je služio misu bili prisiljeni poslati jedan zavoj kako bi obrisao krv koja mu je curila niz ruke. Napominjemo da tijekom previjanja nismo koristili nikakav lijek i da smo, premda imamo puno povjerenje u oca Pija, uklonili i bočicu tinkture joda koju je držao u svojoj sobi, jer smo htjeli izbjeći svaku sumnju.«

Razmatranje Kristove agonije

U djelu Marije Winowske Prava ličnost oca Pija franjevca kapucina, autorica tvrdi da je otac Pio napisao, odnosno zapisao jedno svoje razmatranje Kristove agonije u Maslinskom vrtu. Iako se danas ne može utvrditi kad je točno napisano to razmatranje, znamo da je napisano prije 1924. godine, a izdano je anonimno. M. Winowska ovo razmatranje donosi zapravo u cijelosti.

Razmatrajući Kristovu patnju, otac Pio sudjeluje u Kristovoj agoniji. Upravo je punina kršćanskog mističnog života sudjelovati u Kristovoj muci. Otac Pio je u Kristovoj muci sudjelovao svaki tjedan. Sam je rekao da od četvrtka uvečer pa sve do subote silno pati, jer mu se nudi čitav prizor Isusove muke. Otac Pio nam po Winowskoj u razmatranju Kristove agonije koju je zapisao, otvara nečuvene poglede na tajnu boli kojoj su dionici svi kršteni. Početak ovog razmatranja počinje ovako:

»Božanski Duše rasvijetli moju pamet i raspali moje srce, dok promatram Muku Isusovu. Pomozi mi da prodrem u ovu tajnu ljubavi i trpljenja moga Boga, koji postavši čovjekom, pati, bori se i umire za mene.«

Ponizivši samoga sebe i bivajući poslušan Ocu sve do smrti na Križu (Fil 2, 8), Krist se žrtvuje za

spasenje ljudi od vječne (duhovne) smrti. Žrtvuje se za spasenje stvorenja koja su ga uvrijedila lakim ili teškim grijesima, a ne mogu se sama spasiti od vječne smrti. Kao što uopće ne mogu sama ništa učiniti, iako toga često nisu svjesna, bez Vječnoga koji daje da nešto bude, koji svemu daje postojanje, a koji u punini vremena dolazi u ljudskome propadljivom tijelu kao Isus, kao Spasitelj. Sam Isus kaže nam: »Bez mene ne možete učiniti ništa.« (Iv 15, 5)

Čovjek često nesvjestan težine svog grijeha, ne opterećuje se grijehom, ne opterećuje se Kristovom mukom, pa ni plodovima proizašlima iz muke. Vječni i Neograničeni ne gleda na ljudske grijehe poput nas ljudi, već se »spominje da smo prašina, i da su dani čovjekovi kao sijeno, cvate ko cvijetak na njivi«. (Ps 103, 14-15) i priskače nam u pomoć došavši u ljudskom liku, u tijelu koje se može znojiti krvavim znojem i razapeti, koje može umrijeti.

Kako uopće čovjek-grešnik može razmatrati Kristov misterij? Sam otac Pio na početku ovog razmatranja o svetoj smrtnoj borbi, kako prenosi Winowska, govori ovako:

»Ne mogu uroniti u taj ocean ljubavi i bola, ako me tvoja milost, o moj Bože, ne pomogne! Otvori mi pristup najintimnijim dubinama Srca Isusova, da se tu mogu sjediniti s gorčinom, koja ga je pratila otkako je došao u Maslinski vrt sve do vrata smrti – i tješiti ga u krajnjoj zapuštenosti. Kad bih se mogao sjediniti s njime, ostavljenim od Oca i njega samoga, da ispaštam s njime! (...)

U času, kad je ušao u svoju gorku muku, ne misli na sebe, nego na tebe. Koliki ponor ljubavi u nje-

govom srcu! Njegovo je Božansko lice sama žalost i nježnost. Njegove riječi izviru iz najveće dubine srca i obiluju ljubavlju.

O Isuse, moje je srce uznemireno kad mislim na ljubav koja te sili da ideš u susret svojoj muci. Ti si nas naučio da nema veće ljubavi, nego dati svoj život za one koje se ljubi.«

U viđenju Kristove agonije otac Pio je vidio kako su trojica apostola, Petar, Jakov i Ivan, koji su vidjeli Isusa preobražena na Taboru, kada im je na poseban način objavio svoju slavu, išli s Isusom u Maslinski vrt. Otac Pio se pita hoće li ti isti imati snage prepoznati Boga u čovjeku koji se nalazi pred njima, a koji je satrven od smrtne borbe? Prema Winowskoj, otac Pio nastavlja razmatrati: »Isusova je duša uronjena u more gorčine i trajnog bola. (...) Kasno je. (...) Mjesec izgleda natopljen krvlju. Čitava priroda kao da drhti u tajni punoj strave! O noći, kojoj nikad nije bilo slične! Evo mjesto gdje Isus dolazi moliti. On lišava svoje sveto čovještvo one moći na koju ima pravo svojim sjedinjenjem s Božanskom Osobom. On je uranja u ponor žalosti, tjeskobe i zapuštenosti. (...) Unaprijed vidi svu svoju muku; vidi Judu za koga je sve učinio da ga sačuva od svetogrđa ili bar da ga dovede do pokajanja, Judu koga je prije malo vremena hranio svojim tijelom i pojio svojom krvlju, oprao mu noge i privinuo ga na svoje srce. Vidio je sebe kako ga vuku ulicama Jeruzalema i viču: 'Na smrt!' Mnogi od tih koji viču: Na smrt!, prije nekoliko dana vikali su: 'Hosana, Sinu Davidovu! Blagoslovljen koji dolazi u ime Gospodnje!'« (Mt 21, 9)

Onaj po kome i za koga je sve stvoreno proglašen je gotovo zločincem, od onih koji bez njega ne bi mogli postojati, »premda nije počinio nepravde niti su mu usta laž izgovorila.« (Iz 53, 9) Otac Pio kaže da je u razmatranju agonije, shvatio kako je Isus vidio sebe izbičevana, okrunjena trnovom krunom i najzad sebe razapeta na križ. Njegovo čovještvo prima udarce pravde uvriježene grijehom. Otac Pio nastavlja razmatranje: »Kao da je njegova bol dosegla vrhunac. Prostrt je licem na zemlju pred veličanstvom svoga Oca. Sveto lice čovjeka-Boga, koje uživa u blaženom viđenju, leži u prahu nepoznato. Moj Isuse, nisi li ti Bog, Gospodar neba i zemlje, jednak Ocu? Zašto si se toliko snizio da si izgubio izgled čovjeka? Razumijem. Ti hoćeš naučiti mene oholicu, da se moram poniziti do dna zemlje, ako hoću prokrčiti put do Neba.

Da zadovoljiš moju nadutost, Ti padaš. Da pomiriš nebo sa zemljom, Ti se ponizuješ do zemlje, kao da bi joj htio dati cjelov mira. Isus zna da je žrtva za cijelo čovječanstvo, prikazana srdžbi uvriježenoga Boga. Zna da samo on može zadovoljiti neizmjernoj Pravdi i pomiriti Stvoritelja sa svojim stvorom. To on hoće, to traži. Ali njegova je narav potpuno skršena. (...) Isuse, kako možemo tražiti od tebe jakost, kad te vidimo tako slaba i utučena? Da, razumijem! Ti si uzeo na se sve naše slabosti. Da nam dadeš svoju snagu, postao si janje koje na se uzima tuđe grijehe. Hoćeš nas naučiti da samo u tebe postavljamo pouzdanje i onda ako nam se nebo čini hladno kao da je od bronce. U svojoj smrtnoj stisci, Isus viče svome Ocu: »Ako je moguće, uzmi od mene

ovaj kalež.« To je krik naravi, koja se shrvana obraća s pouzdanjem nebu. Iako zna da neće biti uslišana, jer hoće da tako bude, ipak moli. Moj Isuse, zašto tražiš ono što znaš da nećeš postići? Dubokog li misterija! Bol koja te žalosti čini da prosiš ovu pomoć i okrepu. Ali tvoja ljubav za nas i žarka želja da nas vratiš Bogu, nukaju te da kažeš: »Ne moja, nego tvoja volja!« Njegovo ožalošćeno srce vapi za utjehom«.

Otac Pio je nadalje u svom razmatranju vidio kako su Petar, Ivan i Jakov zaspali u Maslinskom vrtu, iako im je Isus rekao: »Bdijte i molite, da ne upadnete u napast.« (Mk 14, 38) Zanimljiv je komentar oca Pija, koji kaže da tom rečenicom Isus kao da želi reći: »Ako ste me tako brzo zaboravili, mene koji se borim i trpim, bar iz vlastitog interesa bdijte i molite!« Isus je još jednom zaboravio svoje patnje i mislio na svoje učenike. U nastavku razmatranja otac Pio moli: »O moj Isuse, koliko velikodušnih osoba, ganutih tvojim ranama, dijele tvoju gorčinu i tvoju smrtnu stravu praveći ti društvo u Maslinskom vrtu! Koliko je srdaca kroz stoljeća velikodušno odgovorilo tvome pozivu? Oh, kad bi te oni mogli utješiti, dijeleći tvoju tjeskobu i sudjelovati u djelu otkupljenja! Kad bih ja mogao biti u tome broju i bar malo ti pomoći, moj Isuse!«

Otac Pio koji je na mističan način proživljavao Kristovu agoniju u Maslinskom vrtu, tvrdi kako se tada Isusu pojavila pred očima strašna slika. To su svi ljudski grijesi, koji su se pred njim redali, pa i oni najmanji. Vidio je krajnje prostaštvo onih koji ga čine i znao do koje mjere vrijeđaju Božan-

sko Veličanstvo. Vidio je nadalje, piše otac Pio, sve klevete, bestidnosti i pogrde, koje blate srca i usne stvorene da pjevaju slavu Bogu. Vidio je također svetogrđa koja ponižavaju svećenike i vjernike, zatim strašnu zloupotrebu sakramenata ustanovljenih za naše spasenje, a koji mogu postati uzrokom naše osude. Otac Pio kaže da »Isus mora obući sve ovo smrdljivo blato ljudske pokvarenosti. Mora se tako predstaviti pred svetošću svoga Oca. Mora zadovoljiti za svaki grijeh i vratiti Ocu slavu, koja mu je odnesena. Da spasi grešnika, mora ući u ovu kaljužu. Preplavljen blatom Isus dolazi pred Oca, Boga Pravde. Sveti nad svetima, pod teretom grijeha postaje sličan grešnicima« – primjećuje otac Pio, i pita se »tko će izmjeriti onu odvratnost od gađenja, ono očajno gnušanje?«

Kao Bog sveznajući je, zna i oduvijek je znao za svaki grijeh. Međutim Bog združen s ljudskom naravi tj. pravi Bog i pravi čovjek, možda je u Getsemaniju prvi puta vidio težinu grijeha cijeloga čovječanstva kao čovjek, ali kao čovjek koji i dalje ostaje neraskidivo povezan s drugom Osobom Presvetog Trojstva. Tako osvijetljen svjetlom koje daje božanska narav, čovjek Isus mogao je vidjeti posljedice grijeha onako kako ih nitko od ljudi nije vidio, niti ih neće vidjeti, jer ni jedan čovjek osim njega nema i božansku narav. Možda je to bio uzrok Njegove patnje koja je kulminirala krvavim znojem. Čovjek koga je Bog stvorio na svoju sliku, »u rukama« Sotone postaje nakaza koja je kadra ne samo činiti torturu bilo koje vrste nad bićima i ubijati nedužne, već i ubiti samoga Boga. Ubiti ga na križu i ubiti

ga u sebi, u svojoj duši, pokušati ga ubijati u drugima.

Uzeti sve grijehe cijeloga svijeta, svih ljudi koji su postojali, koji postoje i koji će postojati, moralo je biti neopisivo teško, a kad taj čovjek ne bi bio i Bog i čovjek, bilo bi nemoguće. Otac Pio primjećuje u viđenju agonije kako Isus, satrven od teškog tereta, stoji pred Ocem koji je njemu, svome jedinorođenome Sinu, dopustio da se prikaže kao žrtva za grijehe svijeta i da postane »proklet«. Isus, kaže otac Pio, u isto vrijeme vidi i uvrijeđenu Pravdu i osuđenog grešnika. Što se događalo u Isusovu srcu za vrijeme agonije, otac Pio izražava ovim riječima:

»Dvije se sile i dvije ljubavi susreću u Njegovom Srcu. Uvrijeđena ga Pravda nadvlada. Bolnog li prizora. Ovaj čovjek natovaren svim našim grijesima, on, sama svjetlost, čak je i po vanjštini izjednačen zločincima. Vidim ga (Isusa) neizrecivo žalosna. On čuva za sebe svu gorčinu zapuštenosti. Isuse moj, kako je velika bol koju čitam u tvome srcu prepunom ogorčenja. Vidim kako se povlačiš od svojih učenika, pogođen usred srca. Kad bih ti mogao dati kakvo olakšanje i malo ti pomoći. (...) Ne znajući ništa drugo, plačem pokraj tebe. Suze moje ljubavi i skrušenosti sjedinjuju se s tvojim suzama. Na taj način one se dižu do prijestolja Očeva, zaklinjući ga da se smiluje tebi i tolikim dušama, koje spavaju snom grijeha i smrti.

Isus se vrati iscrpljen na mjesto molitve, u krajnjoj žalosti. Više pada nego se prostire na zemlju. Osjeća se shrvan od smrtne stiske. Njegova je molitva još žarča. Otac odvraća svoj pogled od njega

kao da je najzabačeniji od ljudi« (Otac Pio kaže da mu se čini da čuje ove riječi od Gospodina): »Kad bi bar čovjek, radi kojega trpim htio iskoristiti milosti koje mu zaslužujem tako velikim bolima! Kad bi bar upoznao cijenu koju plaćam da ga otkupim i da mu dadem život djeteta Božjega! Ah, ova ljubav mi para srce mnogo okrutnije, nego li će krvnici doskora raskidati moje meso.«

Otac Pio smatra da je Isus u boli svog srca pomislio da će relativno malo ljudi iskoristiti milosti koje proizlaze iz njegove muke, (relativno malo ljudi s obzirom na vrijednost njegove predragocjene krvi odnosno njegove žrtve). Ali pomisao na taj mali broj ga nuka, da prigrli muku i smrt.

Čovjek je nezahvalan i ne pozna Spasiteljevu ljubav. Isus, uronjen u bol, u grozotama smrtne borbe je rekao: »Duša je moja žalosna do smrti.« (usp. Mk 14, 34)

Možemo li shvatiti da je Isus u Getsemaniju vidio, kao čovjek, nešto što mu prije Getsemanija Otac nije dopustio vidjeti, iako je bio s Ocem nerazdvojivo povezan? Hoće će zaista postojati ili već postoji, veliki broj ljudi koji neće prihvatiti njegovu ljubav i vječni život? Je li to pravi uzrok tome da je njegova duša žalosna do smrti? Otac Pio uranja u molitvu: »Božanska krvi, ti neodoljivo izvireš iz srca Isusova, tečeš iz svih njegovih pora, da opereš ovu jadnu nezahvalnu zemlju. Dopusti mi da te sakupim, predragocjena krvi, osobito one prve kapljice. Čuvat ću te u kaležu svog srca. Ti si nepobitan dokaz ove ljubavi, koja te čini da tečeš. Hoću da se u tebi očistim, o predragocjena krvi! Hoću da

očistim sve duše zaprljane grijehom. Hoću da to prikažem Ocu.

To je krv njegova preljubljenog Sina, koji je došao na ovu zemlju da je očisti. To je krv njegova Sina, koja se diže do prijestolja Očeva, da utaži uvrijeđenu Pravdu. Zadovoljština je zbilja preobilna.

Isus je vidio čovjeka kako pogrđuje Božansku krv, i što je još teže i strašnije, to biva uzrokom njegove osude.« (Winowska, XV. poglavlje)

Čovjek treba vidjeti, kaže otac Pio, koliko ga ljubi Isus, pravi Bog i pravi čovjek, do kojeg ponora ništavila ga dovodi ta neizmjerna ljubav. Očeva je Pravda zadovoljena ovim znojem njegove predragocjene Krvi, ali čovjek treba imati očiti dokaz ove ljubavi. A to je sramotna smrt na križu. Čovjek koji razmatra Kristovu agoniju shvatit će tek sjenu ove ljubavi, i ona će ga dovesti do toga da i sam proživi strašnu smrtnu borbu u Maslinskom vrtu. Međutim mnogo je ljudi koji su opterećeni materijalnim, mnogo više nego duhovnim, i takvi, piše otac Pio, trebaju vidjeti Isusa pribijena na križ vanjskim načinom, tako da bar bace pogled na križ, na njegovu krv i okrutnu agoniju u Maslinskom vrtu.

Međutim, znamo da je Isus rekao: »Ako je moguće, neka me mimoiđe ova čaša. Ali ne kako ja hoću, nego kako hoćeš ti.« (Mt 26, 39) Znamo da je Otac »poslao« Isusu anđela Tješitelja. Otac Pio se pita kako anđeo može pružiti utjehu Bogu nepobjedivom i svemogućem? Bog je htio postati ovisan o ljudima, došavši u liku čovjeka, uzeo je na sebe

sve naše slabosti, htio je biti u svemu jednak nama – osim u grijehu. On je čovjek bola, vičan patnjama, zahvaćen agonijom. Njegova ljubav čini to da se krvavo znoji, a anđeo s neizrecivim poštovanjem moli Isusa da pije kalež za slavu Očevu i za otkup grešnika. Otac Pio nastavlja s razmatranjem: »Isus je tako molio da nauči nas, da se utječemo jedino nebu, kad su naše duše ožalošćene kao njegova. Da, naša snaga doći će nam u pomoć, jer je on pristao primiti na sebe sve naše nemoći. Da moj Isuse, Ti trebaš piti kalež sve do dna! Evo Te predana na najokrutniju smrt.

Isuse, neka me ništa ne rastavi od tebe: ni život, ni smrt! Ako se priljubim tvojim patnjama čitavog života, s neizrecivom ljubavlju, bit će mi dano umrijeti s tobom na Kalvariji i s tobom se popeti u slavu.« (Winowska, XV. poglavlje)

Otac Pio se pita, razmatrajući i na neki način proživljavajući Kristovu agoniju u Maslinskom vrtu, nije li Isus želio »živom željom« ovu gozbu krvi? Vidi Isusa kako je otresao sa sebe prašinu i obrisao krvavi znoj s lica, te čvrstim korakom krenuo prema ulazu Maslinskog vrta. Otac Pio ga pita: »Kamo ideš, Isuse? Nisi li malo prije bio plijenom tjeskobe i boli? Nisam li te vidio gdje shrvan dršćeš pod okrutnom težinom kušnja?

Kamo ideš tim neustrašivim i smjelim korakom? Kome ćeš se predati?« Isus mu odgovara: »Poslušaj, moje dijete! Oružje molitve mi je pomoglo da pobijedim svoj duh i da svladam prirodnu slabost. Snaga mi je došla po molitvi i sada se mogu suprotstaviti.

Slijedi moj primjer i postupaj s nebom kako sam ja radio!« (Winowska, XV. poglavlje)

Otac Pio nadalje vidi kako se Isus približio apostolima, i sažalivši se nad njihovom slabošću, rekao: »Duh je spreman, ali tijelo je slabo.« (usp. Mt 26, 41) Isus sve vidi svojim božanskim očima tj. svojom božanskom naravlju. Po ocu Piju kao da Isus govori: »Ti Petre, koji si se malo prije smatrao jakim slijediti me i u smrt, sada spavaš. Od prvog si mi časa dao dokaze svoje slabosti. Ali budi miran. Ja sam obukao na se tvoju slabost, molio za tebe. Kad priznaš svoju pogrešku, bit će to tvoja jakost i ti ćeš pâsti moje jaganjce. (...) Ti Ivane, također spavaš. Ti koji si malo prije osjetio kucanje mog srca, nisi mogao bdjeti jedan sat sa mnom?(...) Ovo je čas moći Tmine! (...) Moj je čas došao, čas neizmjernog milosrđa!

Upaljene baklje ispunjaju vrt crvenim sjenama. (...) Isus se približava neustrašivo i mirno. Apostoli ga slijede.« Otac Pio svoje razmatranje agonije u Maslinskom vrtu završava sljedećom molitvom: »O moj Isuse, daj mi svoju snagu, kada se moja jadna narav buni pred zlom koje joj prijeti, da mogu s ljubavlju primiti muke i progonstva ovoga bijednog života. Pridružujem se svim silama tvojim zaslugama (...) da imam snagu izbjegavati grijeh, jedini uzrok tvoje agonije, krvavog ti znoja i tvoje smrti.

Uništi u meni sve ono što ti se ne sviđa i utisni u moje srce vatrom svoje ljubavi sve svoje muke. Zagrli me tako čvrsto zagrljajem jakim i nježnim da te nikada ne ostavim samoga u tvojim teškim bor-

bama. Pitam samo za jedan počinak, i to na tvome srcu. Želim samo jedno: sudjelovati u tvojoj svetoj agoniji. Oh, kad bi se moja duša mogla napojiti tvojom krvlju i nahraniti kruhom tvoje boli! Amen!« (Winowska, XV. poglavlje)

Dar bilokacije u životu oca Pija

Bilokacija je istovremeno pojavljivanje na dva mjesta. Jedno od tijela koje je viđeno istovremeno na dva mjesta je prividno, a ne stvarno. Je li jedna od tih pojava, pojava prividnog tijela, zapravo ono što bi se moglo nazvati ukazanjem? O ukazanjima i viđenjima ću podrobnije pisati u sljedećem potpoglavlju.

Kako dolazi do toga da se jedna te ista osoba u isto vrijeme može vidjeti na dva različita udaljena mjesta? Nije moguće objasniti što se zapravo događa, ali moguće je reći tko je taj tko čini da se ta pojava događa. Pojava je natprirodna. Kako do nje dolazi? Znanost do sada ne može u potpunosti dati odgovor kako do nje dolazi.

Možda je ispravnije i poniznije pitati, kako bi mogao ljudski ograničeni razum protumačiti i razjasniti djela Božje neograničene inteligencije? Bogu ništa nije nemoguće! Bi li ta djela i onaj koji ih čini bio Neograničeni, Savršeni, Presveti, tj. bi li se uopće radilo o Bogu i o njegovom darovima, ako bi ljudskom ograničenom razumu bilo posve jasno kako nastaju natprirodne pojave. Kao što »vjetar puše gdje hoće, tako je i sa svakim koji je rođen od Duha«.

Što se tiče bilokacije, iznijeti ću tri svjedočanstva. Prvo od tri svjedočanstva iznosi štovateljica oca Pija, Maria Pompilio iz San Giovanni Rotonda. Ona svjedoči kako je jednom nakon mise, koju je slavio otac Pio (potkraj 1919. godine), bila desno od glavnog oltara, a do nje je bio gospodin koji je netremice gledao u oca Pija i najednom uskliknuo: »O, Bože, on je, baš on, ne griješim!« Kad su se ljudi počeli razilaziti, on je poletio ocu Piju i bacivši se njemu pred koljena rekao sa suzama u očima: »Oče, Pio, hvala vam što ste me spasili od smrti; hvala.« Otac Pio mu je, stavivši ruku na glavu, rekao: »Sinko moj, nemoj meni zahvaljivati, već našem Gospodinu i Gospi od Milosti.« (Ripabottoni, str. 186-187)

Nakon što su taj čovjek i otac Pio nekoliko minuta razgovarali, fratar je otišao u kor moliti, a čovjek se zaputio u hodnik, gdje ga je dočekalo nekoliko ljudi, među kojima je bila i navedena Maria Pompilio koja je čula svjedočanstvo. Ovako ga prenosi Ripabottoni (str. 186-187): »Bio sam kapetan u pješaštvu i jednog dana na bojnome polju, u trenutku zaglušne paljbe, malo dalje od mene jedan slabašan i bljedunjav fratar izražajnih i vrlo lijepih očiju, koji nije bio u odori vojnog kapelana (...) brižno reče: 'Gospodine kapetane, maknite se odatle, amo dođite, brzo!'. Ja potrčah k njemu i nisam još ni stigao tamo gdje je stajao, kad na onom mjestu grunu granata. Da sam ondje ostao, svega bi me raznijela. Htio sam zahvaliti fratriću koji mi je spasio život, i nisam ni primijetio kad je nestao, i koliko god sam ga tražio uokolo više ga nisam vidio.«

Tog istog dana, otac Pio je spasio od smrti još jednog vojnika (kolegu kapetana čije je svjedočanstvo izneseno), a neki vojnici su također rekli tom kapetanu da su vidjeli fratra koji gleda u nebo i moli, a jedan od njih je kazao kako je taj fratar otac Pio iz samostana u San Giovanni Rotondu. Kapetan priznaje kako je zbog toga on poželio doći u San Giovanni Rotondo i vidjeti je li zaista otac Pio taj koji je njemu spasio život. Priznaje kako je više došao iz znatiželje, nego iz vjerskih pobuda.

Međutim kad je shvatio da je fratar koji mu je spasio život, upravo svetac iz Pietrelcine – otac Pio, kapetan bijaše silno ganut. »Sad mi je jasno da je upravo on bio na bojištu i možete zamisliti moje iznenađenje, moje ganuće i moju zahvalnost, koju osjećam prema tom svetom svećeniku.« (Ripabottoni, str. 187)

Sljedeće svjedočanstvo jest svjedočanstvo urugvajskog biskupa iz saltske biskupije: Kad je monsinjor Ferdinando Damiani 1941. godine umirao (u Urugvaju) od napada angine pectoris, monsinjor Barbieri, koji je bio tada u njegovoj kući, čuo je malo nakon ponoći kako netko kuca na vrata njegove sobe. Kad su se vrata otvorila on je čuo glas koji mu je govorio: »Pođite do monsinjora Damiania koji umire.« Mons. Barbieri je rekao kako mu se čini da je u polumraku vidio sjenu nekog kapucina (to je bio otac Pio koji je mons. Damianiu obećao da će se pobrinuti o njemu na času njegove smrti). Kucanje na vrata je čuo još jedan svećenik (don Francesco Navarro), koji je tada mons. Damiania ispovjedio, a od župnika tamošnje katedrale je primio posljednju

pomast. Tako se otac Pio za njega pobrinuo (pomoću dara bilokacije), kako mu je i obećao prilikom Damianovih posjeta ocu Piju u San Giovanni Rotondu.

Dakle, otac Pio je spoznao da će Damiani umrijeti i bio je prisutan u Urugvaju, naravno prividnim tijelom. Međutim prividnim tijelom kojim je bio prisutan u Urugvaju, mogao je kucati dovoljno glasno. Također je razgovijetno izgovorio rečenicu: »Pođite do monsinjora Damiania koji umire.« Kad bi otac Pio samo duhom bio prisutan u Urugvaju, njegov glas monsinjor Barbieri ne bi čuo glasno i jasno. Dakle, za prividno tijelo ne postoje zapreke udaljenosti, materije ili vremena. Kao da su mu vrijeme, prostor i materija podložni, slično kao što se može reći za tijelo uskrslog Krista, koji je došao dok vrata bijahu zatvorena. (Iv 20, 19) Međutim, on je potom dopustio apostolima da mu opipaju ruke i noge, čak i biljege od čavala. (Iv 20, 27) Dakle, Kristovo pokazivanje apostolima nakon uskrsnuća, nije bilo isto što i prividno tijelo onih koji imaju dar bilokacije. No, vratimo se ocu Piju. Evo još jednog slučaja koji se tiče njegovog dara bilokacije.

Događaj se zbio dok je otac Pio bio u samostanu Sant'Elia a Pianisi, 18. siječnja 1905. Sam otac Pio ga opisuje ovako: »Negdje oko 11 sati navečer, dok sam s fra Anastasiem bio u koru, odjednom se nađoh u jednoj gospodskoj kući u kojoj je otac umirao dok mu se rađala djevojčica. Onda mi se ukaza presveta Djevica Marija i reče: 'Tebi povjeravam ovo djetešce; ono je poput neobrađenoga dragog kamena. Obrađuj ga, lašti i učini što sjajnijim, jer

jednog se dana želim njime uresiti'. (...) Otac Pio je pitao: 'Ako postanem svećenik, kako ću moći misliti na ovu djevojčicu zapadne li me da budem daleko odavde?' Na to će Djevica Marija: 'Ne brini, ona će doći k tebi, ali ćeš je najprije susresti u crkvi Svetog Petra.' 'Nakon toga', kaže otac Pio, 'nađoh se ponovno u koru.'« (Ripabottoni, str. 27)

Otac Pio je taj događaj zapisao kao jedan neobičan događaj, u veljači 1905. godine. Nakon puno godina otac Agostino da San Marco in Lamis, duhovnik oca Pija, predao je ovaj zapis gospođi o kojoj je riječ.

Ta gospođa G. R. (nije htjela da njeno ime i prezime budu poznati javnosti, već samo inicijali), rođena je upravo 18. siječnja 1905. uvečer, u Udinama. Njen otac je tada umirao, a njena majka je odjednom vidjela kako iz sobe izlazi i kroz trijem kuće iščezava lik kapucina, koga prije nitko nije vidio. Otac Pio tada bijaše nepoznat.

Jednoga dana 1922. godine, tada već osamnaestogodišnja djevojka (gore navedena G. R.) uputi se u baziliku Svetog Petra na ispovijed. Naletjela je na jednoga mladog kapucinskog svećenika. Nakon ispovijedi, čekajući da ispovjednik izađe, a on nikako nije izlazio, shvatila je da u ispovjedaonici nitko nije ni bio, iako se ispovjedila uobičajeno.

Jednog poslijepodneva 1923. godine, ista je osoba došla u San Giovanni Rotondo da bi upoznala oca Pija. Prolazivši kroz hodnik prepun vjernika, otac Pio ugledavši je, kaže joj: »Ja te poznajem, rođena si onoga dana kad ti je preminuo otac.« Kad je

dan kasnije došla do ispovjedaonice otac Pio joj je rekao: »Kćeri moja, napokon si došla! Koliko te već čekam (...) Ti me već poznaješ. Sreli smo se prošle godine u bazilici Svetog Petra u Rimu.« (Ripabottoni, str. 28)

Tada joj je objasnio kako je on bio onaj ispovjednik u bazilici Svetog Petra u Rimu, koga je čekala da izađe iz ispovjedaonice, te kako je bio prisutan dok je umirao njezin otac, a Djevica Marija mu je nju povjerila na brigu.

Treba napomenuti da od mnoštva ispričanih slučaja, u kojima je došao do izražaja dar bilokacije, stručnjaci koji su proučavali život oca Pija, smatraju pouzdanima upravo ova tri slučaja.

Ostale mistične pojave kod oca Pija

Otac Pio je svakoga dana molio pred svetohraništem. Gajio je veliku pobožnost prema euharistijskom Isusu. Puno godina nakon toga, Drugi vatikanski sabor stavlja naglasak na važnost štovanja euharistije i izvan mise. Što se tiče ostalih mističnih pojava u oca Pija, osim stigmi i dara bilokacije, treba spomenuti sljedeće: Otac Pio je 21 dan blagovao samo euharistiju. Imao je djelomično iščezavanje apetita i potreba za spavanjem. Spavao je najčešće samo nekoliko sati, ili čak samo po sat, dva. Često je jeo samo jednom na dan i to vrlo malo.

Imao je i dar viđenja, dar jezika, ekstaze, prodiranje u srca ili dar tzv. čitanja savjesti, što je osobito dolazilo do izražaja dok bi ispovijedao. Također, imao je dar razlikovanja duhova, gotovo u trenutku bi prepoznao je li nešto uzrokovano od Boga ili se radi o zamci zloduha. S lakoćom je razaznao što su ljudske slabosti, a što su sotonske zamke. Također je znao vrlo lako prepoznati da Bog nešto dopušta, jer je to žrtva koja je njemu ugodna. Bio je vrlo siguran da Bog govori preko njega i preko njega daje savjete ljudima. Tu svoju sigurnost bi potkrijepio riječima: »To je istina i to čista istina«, »vjerujte meni koji sam vam govorio u Isusovo ime«, »ova

moja opomena na kraju krajeva nije moja, nego Isusova.« (Ripabottoni, str. 76)

Treba spomenuti i tzv. požare ljubavi u kojima se snaga ljubavi prema Bogu iskazuje i na vanjski način u obliku topline. I ovdje postoje tri stupnja:

1. stupanj – »unutrašnja toplina« koja se osjeća u predjelu srca koje »kao da se širi«, i odatle se prostire po cijelom organizmu;

2. stupanj – »veliko žarenje« koje je nekada takve jačine da treba uzeti rashladna sredstva;

3. stupanj – »materijalno spaljivanje« koje se naziva i »požar ljubavi«, a do te pojave dolazi kad vatra ljubavi prouzroči materijalno usijanje i paljenje.

U vezi ovog dara otac Pio je jednom rekao: »Osjećam da mi srce i utrobu obuzima veliki i sve snažniji plamen (...) dok je (duša) izložena ovim jezivim mukama koje joj nanosi taj plamen, u isto je vrijeme prožima neizreciva milina od koje sav buktim ljubavlju prema Bogu (...) ne nalazim mjesta u kojem bih se mogao sakriti od tog dara Božanskog učitelja. Bolestan sam, bolno je moje srce. Tužno li je duši koju Bog tako rani svojom ljubavlju!« (Ripabottoni, str. 185)

Kod oca Pija vrlo je značajan i dar suza. Jedan od njegove subraće (otac Leon) o tome daru oca Pija rekao je ove riječi: »Otac Pio je uvijek plakao, dok je molio šuteći i to tako obilno da su njegove suze ostavljale tragove na sjedalima kora. (...) Vidjeli smo ga kako jeca na oltaru. Krupne su suze tekle niz njegovo lice i padale na oltar i na misnicu (...)

poslije nekih napornih ispovjedi njegovi jecaji na oltaru postanu još bolniji, a suze padaju još obilnije.« (Winowska, str. 51)

Otac Pio je plakao nad grešnicima koji više vole svoje grijehe, nego svoju neumrlu dušu. On je plakao nad krvlju Kristovom, koja teče za one koji se ne kaju za svoje grijehe. Plakao je nad oskvrnutim stvorenjima i zbog milosti koju su izgubila. I Krist je plakao. S Bogom nema kompromisa. Duše se plaćaju (otkupljuju). Otac Pio je to znao i prihvatio je Božji plan koji je Bog s njim imao.

Od raznih mističnih pojava, spomenut ću još jednom tzv. hipertermiju. Otac Pio je znao imati temperaturu (pogotovo u bolesti) i do 46, pa i 48 stupnjeva. Nama je to nezamislivo. Po mišljenju mnogih liječnika ljudski organizam ne može podnijeti toliku temperaturu, a pogotovo smatraju nemogućim da takvo stanje organizma traje dulje vrijeme. No, i ovom pojavom otac Pio »prkosi« znanosti i dokazuje kako je ono što je ljudima nemoguće, Božjim zahvatom moguće.

Ovdje treba spomenuti i pojave što su ih doživljavali oni nad kojima je otac Pio molio. Dakle, prilikom polaganja ruku, dok bi molio nad osobama, svi nad kojima bi molio doživljavali bi »osjećaj tajanstvenog strujanja elektriciteta«. O tome doživljaju svjedoči i Marija Winowska u svom djelu Prava ličnost oca Pija franjevca kapucina (IV. poglavlje, str. 17): »On položi časkom ruke (...) na moju glavu. Čudni me osjećaj obuzme, kao da je prošla kroz mene električna struja. Najednom se sjetih riječi svetog Luke: 'Iz njega je izlazila sila'«. (Lk 6, 19)

Viđenja oca Pija

Mistici razlikuju tri vrste viđenja, o čemu sam pisala opširnije u prvom poglavlju ove knjige. Od brojnih viđenja oca Pija, ovdje ću navesti samo nekoliko primjera.

U jednom rukopisu koji je napisao otac Pio, jer je to od njega zahtijevao njegov duhovnik, otac Pio donosi upravo i neka viđenja. Tako iznosi kako je prilikom jednog razmišljanja o pozivu u redovništvo i svećenstvo, dobio od Gospodina slijedeće viđenje, koje prepričava u trećem licu. Ripabottoni (str. 16-17) ga prenosi ovako: »Ugledao je kraj sebe veličanstvenog čovjeka rijetke ljepote, blistavog poput sunca. On ga uhvati za ruku i reče: 'Pođi sa mnom jer ti je boriti se poput hrabrog ratnika': Tako ga povede na livadu na kojoj je bilo veliko mnoštvo ljudi, koji bijahu podijeljeni u dvije skupine. Na jednoj strani bili su 'ljudi prelijepih lica u haljinama bijelim poput snijega', dok su na drugoj strani bili ljudi 'jeziva lica u crnoj odjeći' poput tamnih sjena. Među njima bijaše velik prostor, a u tom prostoru se duša (otac Pio) trebala boriti protiv 'čovjeka zastrašujućeg lica, tako visokog da je čelom dodirivao oblake'.

Vodič (veličanstveni čovjek – Isus) kaže duši: 'Priberi se, kreni u borbu s povjerenjem, ja ću biti uza te; ja ću biti uza te, ja ću ti pomoći i neću do-

zvoliti da te slomi. Kao nagradu za pobjedu koju ćeš odnijeti poklonit ću ti jednu veličanstvenu krunu.'

Na kraju borbe duša (otac Pio) nadvlada onu strašnu i tajanstvenu priliku, obori je, pobijedi i uz pomoć vodiča koji se od nje ne odvajaše, natjera je u bijeg. Tada je veličanstveni čovjek rijetke ljepote, vjeran obećanju (Isus), izvukao ispod halja krunu neopisive raskoši, ali stavivši je na glavu (ocu Piju), odmah je odmakne govoreći: 'Drugu još ljepšu čuvam za te budeš li se znao dobro boriti s onom prilikom s kojom si se malo prije borio. (...) Dobro otvori oči jer će te ta tajanstvena prilika nastojati iznenaditi. Neka te ne ustraši njezina velebnost, već se sjeti što sam ti obećao; uvijek ću biti uza te; uvijek ću ti pomagati da je uspiješ poraziti.'«

U opisu viđenja slijedi kako je nakon što je strašna tajanstvena prilika (Sotona) bila svladana, mnoštvo njegovih družbenika stade bježati urličući, a mnoštvo ljudi lijepih lica upućivalo je hvale prema veličanstvenom čovjeku sjajnijem od sunca. Nakon ovog viđenja otac Pio, tada samo Francesco, žudi »da zauvijek prekine veze sa svijetom kako bi se u potpunosti posvetio božanskoj službi u nekoj redovničkoj ustanovi.«

Također jedno od karakterističnih viđenja, zbog kojih je tada još Francesco donio čvrstu odluku, otići u redovništvo, zbilo se pet dana prije odlaska iz očinske kuće. Nakon primanja svete pričesti, dok je bio u molitvi. Životopisac Ripabottoni (str. 17-18) o tome piše ovako: »Francesca odjednom obasja neko nadnaravno unutrašnje svjetlo. Po tom prečistom svjetlu odmah shvati (ponovno piše u 3. licu, što je

tada shvatila njegova duša) da njezino posvećenje vjeri i služenju nebeskom Kralju nije bilo drugo do pristajanje na borbu s onim tajanstvenim čovjekom pakla s kojim se borila za prethodne vizije. Shvati da se, unatoč demonima koji će prisustvovati njenim bitkama, ne treba plašiti, jer će joj u bitkama pripomagati njezini anđeli koji će klicati zbog sotoninih poraza. I jedni i drugi bili su simbolično predstavljeni dvjema skupinama ljudi koje je vidjela u prethodnoj viziji. Postade joj jasno da se neprijatelja s kojim se trebala boriti uza svu njegovu strahotnost nije morala plašiti, jer će joj sam Isus, u liku onog čovjeka svjetlosti, pomagati, uvijek biti uz nju i u raju je nagraditi za pobjede koje će izvojevati, a na njoj je da sačuva povjerenje prema njemu i da se svim snagama bori.«

Ovo viđenje spada u razumsko, u njemu je razjašnjeno ono što je simbolički dano u prethodnom (predodžbenom) viđenju. Ovim viđenjem Bog priopćava Francescu za kakvo poslanje ga je predodredio.

Kao što sam već spomenula u 2. poglavlju, otac Pio imao je viđenja cijeli život, a prvo viđenje je doživio u dobi od pet ili šest godina, kad je na glavnom oltaru u crkvi vidio srce Isusovo.

Ocu Benedettu da San Marco in Lamis, otac Pio je 1913. pisao kako je vidio našeg Gospodina i on mu je rekao: »Sinko moj, zapiši riječi koje ćeš danas od mene čuti da ih ne bi zaboravio. Vjeruj mi, ni jedno stvorenje koje ih bude znalo neće zalutati. Puno je drukčija svjetlost od tmina. Dušu kojoj običavam govoriti vazda sebi bližim, a zloduh se upinje

udaljiti je od mene. Ja u dušu nikada ne ulijevam bojazan koja bi je udaljila od mene; zloduh nikada u dušu ne usađuje strah koji bi je meni približio. Ako od mene dolazi, strahovanje za vječno zdravlje, koje duša osjeća u izvjesnim trenucima života, poznaje se po unutarnjem miru i vedrini koje za sobom ostavlja.« (Ripabottoni, str. 177)

Posljedice ovog viđenja za oca Pija bile su: duboki mir i neutaživa želja ugoditi Bogu, kao i veliki prezir prema svemu onome što ne pomaže približavanju Bogu. Dakle, posljedice su bile upravo ono što karakterizira viđenja dana od Boga. Otac Pio na završetku pisma svom duhovnom ocu Benedettu piše neka mu on, ukoliko nađe u ovom viđenju prijevaru zloduha, slobodno to i kaže, jer on ne bi htio biti žrtva zloduha, premda je napisao kako je u stvarnost tih poruka sigurniji nego u svoj vlastiti život. Ipak otac Pio želi biti potpuno siguran, jer zna da na ovom području zloduh također želi čovjeka prevariti.

Otac Pio bi najčešće imao viđenja Isusa, zatim njegove Majke Marije, viđenja muke Gospodnje (kao što sam već navela u tekstu od četvrtka uvečer pa do subote), i Svete Obitelji: Mariju kako je milovala dijete Isusa, malog Isusa koji se igrao s Majkom i s Josipom. Osim ovih viđenja ocu Piju su se ukazivali i redovnici koji su umrli, i »razne duše« koje su mu se ukazale da bi od njega dobile pomoć, ili bi mu kazale kako su se oslobodile čistilišta. Tako je npr. jedne večeri 1917. u proljeće, u San Giovanni Rotondu, dok je sjedio s krunicom u ruci, ugledao nekog starca kako sjedi uz vatru u

kratkome kaputu. Kad ga je otac. Pio pitao tko je i što tu radi, starac mu je odgovorio kako se zove i kako je izgorio u ovom samostanu, a sada je ovdje jer treba ispaštati za svoj grijeh. (...) Otac Pio mu je obećao kako će za njega prikazati svetu misu. (Ripabottoni, str. 181)

Jednog dana kad je subrat (otac Paolino) na općini u registru stanovnika provjeravao je li postojala osoba s imenom kojim se starac predstavio ocu Piju, našao je da je određene godine 8. rujna 1908. u samostanu izgorio starac, po imenu kojim se on predstavio ocu Piju. Pokojnik se odonda više nije ukazivao.

Također vjerodostojno ukazanje donosi tadašnji provincijal foggianskih kapucina fra Bernardo d Alpicella, a njemu je taj događaj ispričao sam otac Pio. Dakle, kad je jedan redovnik (otac Giuseppantonio) otišao s ovoga svijeta, upravo u času smrti se ukazao ocu Piju. Naime, tog dana oko 2 sata ujutro, kad je otac Pio išao na počinak u svojoj sobi je ugledao oca Giuseppantonia, te mu se obratio riječima: »Kako, pa malo prije mi rekoše da si teško bolestan, a ti si ovdje? Otac Giuseppantonio mu na to reče: »E sad su prošle sve bolesti«, te iščeznu.

Očito je da u životu oca Pija nije nedostajalo ni takvih događaja.

Pojava miomirisa

Otac Pio je također imao i tzv. »svetački miomiris«, koji se naziva i »prijatan miris«. Taj miris se ne može usporediti s ničim na zemlji, odnosno nema ništa zajedničko s bilo kojom vrstom mirisa koja je poznata na zemlji. Također je značajno da se može i u blizini osobe koja ima mistična iskustva, osjetiti miris tamjana, i to u situacijama gdje osoba nije mogla donijeti tamjan niotkud, a nikako miris tamjana nije mogla sama »proizvesti«. Takve su se mistične pojave događale u životima mnogih svetaca. (Jedan od primjera je i sveta Terezija Avilska.)

U doba oca Pija, mnogi ljudi su u njegovoj blizini osjetili poseban miris. Iznijeti ću svjedočanstvo doktora Luigia Romanellia, koji je u izvješću ocu provincijalu Pietru da Ischitella (7. studenoga 1920.), (taj izvještaj donosi A. da Ripabottoni u djelu Otac Pio iz Pietrelcine), napisao da je osjetio miomiris: »Čim su me u lipnju 1919. (...) predstavili ocu Piju primijetio sam da iz njegova pravca dopire određeni miris« (...) Sljedeća dva dana kaže dr. Romanelli, da nije osjetio nikakav miris u društvu oca Pija, nego prije odlaska (iz samostana). »Penjući se po stepenicama, iznenada osjetih isti onaj miris od prethodnog dana, ali to potraja tek par trenutaka.« Dr. Romanelli završava izvještaj ovakvim zaključkom: »U mom se slučaju nije radilo o sugestiji,

ponajprije zato što mi nitko ranije nije govorio o toj pojavi, a zatim da sam bio pod sugestijom, morao bih neprestano, a ne s dugačkim vremenskim razmakom osjećati taj miris. Ovu sam izjavu želio dati zato što je već suviše uobičajeno da se fenomeni koji se ne mogu ili ne znaju objasniti olako pripisuju sugestiji.«

U ovom zaključku je i odgovor na razna slična pitanja u vezi mističnih pojava. Puno puta se pitamo je li neka (mistična) pojava nadnaravna ili ne, ili se zapravo radi o sugestiji. Ako nikada prije nismo čuli za neku pojavu, onda si je sigurno nismo mogli sugerirati, ni željeti ono što nismo znali da postoji. Zatim nešto što je plod sugestije bilo bi neprestano, a ne u određenim vremenskim razmacima, ili neočekivano i iznenada. Događaji i pojave koji se zbivaju neočekivano, ne mogu biti plod sugestije. Ono pak što želimo i dapače sugeriramo, ne može biti neočekivano.

Iz niza svjedočanstava o mirisu koji se osjetio u blizini oca Pija, iznijeti ću još jedno oca Raffaela da Sant'Elia a Pianisi: »U koru, za vrijeme Božje službe katkad se mogao osjetiti neki poseban miris koji se širio iz njegovih rana na rukama. Isti sam miris više no jednom osjetio u njegovoj ćeliji kad sam onamo odlazio radi zagovora kakvog bolesnika ili kakvih drugih stvari.« (Ripabottoni, str. 189)

Dar čitanja savjesti

Mnogi ljudi su doživjeli istinsko obraćenje k Bogu u susretu s ocem Pijom. Ateisti, komunisti, masoni, u susretu s ocem Pijom doživjeli su Božju ljubav, i vraćali se kući iz San Giovanni Rotonda kao kršćani. Mnogi su bili impresionirani njegovim tzv. čitanjem savjesti. Jedan od niza svjedoka, F. A., zapisao je povijest svog obraćenja. Ovo svjedočanstvo donosi Marija Winowska u svom djelu Prava ličnost oca Pija franjevca kapucina. F. A. svjedoči kako je došao ocu Piju 1928. godine. Tada ne samo da nije imao vjere, nego je bio katolik iz društvenih interesa. Bavio se spiritizmom, čak magijom i teozofijom. Došao je k ocu Piju, kako sam kaže, iz znatiželje, nepovjerljiv. Ipak se odlučio ispovijedati. Na ispovijedi, otac Pio mu je odmah rekao da je u prijašnjim ispovijedima zatajio teške grijehe i da su sve njegove pričesti bile svetogrdne. Također mu je predložio da učini opću ispovijed, i neka dobro ispita savjest. Nakon toga otac Pio je otišao iz ispovjedaonice. Međutim, navedeni F. A. svjedoči da je nekako neopisivo naglo povjerovao u nadnaravni karakter sakramenta.

Kad se istog dana nakon nekog vremena otac Pio vratio u sakristiju (gdje je tada bio F. A.), pitao ga je kada se zadnji puta dobro ispovjedio. F. A. je izgovorio, kako sam kaže, tek nekoliko riječi, a otac

Pio ga prekine i reče mu: »Tako je, vi ste se dobro ispovjedili nakon vašeg bračnog putovanja.« F. A. tvrdi kako je bio zapanjen, i svjedoči o daru čitanja savjesti s kojim se susreo na ispovjedi: »Jasnim glasom i dobro pogođenim pitanjima počne mi brojiti sve moje grijehe nagomilane kroz tolike godine. Reče mi čak i točan broj izostavljenih misa. I kako sam ispovjedio sve smrtne grijehe, a otac mi je pomogao razumjeti njihovu strašnu težinu i doda nezaboravnim naglaskom: 'Vi ste pjevali hvalospjev đavlu, dok je Krist u svojoj neizmjerno nježnoj ljubavi slomio vrat za vas.'«

F. A. dalje svjedoči: »Nakon odrješenja sam se osjećao tako sretan, tako lagan kao da imam krila. (...) Ljudski govoreći nema tumačenja za ono što mi se dogodilo. Otac Pio me je vidio prvi put. Preko ispovjedi spomenuo mi je neke stvari, što sam bio potpuno zaboravio. On je bio upućen u najmanje detalje i postavljao ih je u red kako je to predmet ispovijedi.«

Od tada je F. A. živio kršćanskim životom.

Sljedeći primjer je ovaj. Mnogi su dolazili moliti oca Pija da on moli za njihovo ozdravljenje, ili za ozdravljenje nekoga njihovog člana obitelji, prijatelja, poznanika itd. Tako je jedan trgovac iz Pise došao tražiti oca Pija da moli za ozdravljenje njegove kćeri. Kad se susreo s ocem Pijom otac ga pogleda i reče: »Ti si puno više bolestan nego tvoja kćerka. Vidim te mrtva!« Čovjek je bio vrlo iznenađen i tvrdio kako nije bolestan, nego je vrlo dobro. Otac Pio nije odustajao, već mu poviče: »Kako možeš biti dobro s toliko grijeha na duši? Vidim najmanje trideset i

dva.« Taj se trgovac odlučio ispovjediti, a nakon ispovjedi posvjedočio je kako mu je otac Pio nabrojao sve njegove grijehe. (Winowska, str. 13)

Otac Pio je prije svega htio da svaka osoba koja dođe k njemu na ispovijed sama prizna svoje grijehe, jer je to najbolje za duhovni rast osobe, a on je učinio sve kako bi svaka osoba sama priznala svoje grijehe. A kad je trebalo osobu ispraviti ili je ona već zaboravila na neke grijehe, tada bi joj otac Pio rekao: »Sjeti se toga dana i toga mjesta!« U slučajevima u kojima je bilo dobro zbog obraćenja osoba, kao u ova dva ovdje iznesena slučaja, otac Pio je prvi osobi počeo govoriti o njenim grijesima, kako bi je naveo na pokajanje i obraćenje.

Ponekad bi otac Pio ispovijedao i do 16 sati dnevno. Ispovijedi su najčešće trajale oko 5 minuta, nekad koju minutu duže. Kad bi tko dolazio isključivo iz znatiželje, ili se ne bi kajao za teške grijehe, otac Pio bi ga gotovo otjerao riječima: »Odlazite, za vas nemam vremena!« Vrlo često bi to na osobu veoma dobro djelovalo, pa bi nakon nekoliko dana došla ponovno i to u drugačijem raspoloženju. Tada bi dobila odrješenje od grijeha i za nju bi započeo nov život, život u Bogu!

Iznijet ću još jedno svjedočanstvo o daru oca Pija da ponire u srca. Svjedočanstvo je iznio otac Agostino da San Marco in Lamis, a ono se odnosi na doba kad je otac Pio bio bolestan i ležao u Venafru (1911. godine). Otac Agostino bi ga tada pričešćivao nakon mise. No, jednog jutra otac Pio mu reče: »Oče, jedan poseban 'spomen' za me na jutrošnjoj misi.« Otac

Agostino svjedoči kako je silazeći po stepenicama u sebi ponavljao kako se za vrijeme mise mora sjetiti oca Pija. Međutim, na misi ga je zaboravio. Ali kad ga je kasnije otišao vidjeti, otac Pio ga je pitao je li mu učinio 'spomen', na misi. Otac Agostino je priznao da je zaboravio, a otac Pio mu je kazao: »Sva sreća što je Gospodin prihvatio onaj što ste ga učinili silazeći stubama.« (Ripabottoni, str. 182)

Ovakvo poniranje u srca svakako je dar Duha Svetoga, darovan ocu Piju, apostolu koji je evangelizirao svojom pobožnošću, koja je posebno dolazila do izražaja prilikom slavljenja svete mise, a na osobit način dok bi ispovijedao. Nemali broj ljudi doživio bi susret s Kristom i s njegovom ljubavlju, prilikom susreta s ocem Pijom. I u tim je susretima važnu ulogu za obraćenje grešnika odigrao upravo dar čitanja savjesti, tj. sposobnost oca Pija da ponire u srca. (Neki mistici i duhovni učitelji ovaj dar nazivaju i dar spoznanja.) Također možemo reći da je ovaj dar Božja objava. To je duhovno, intuitivno znanje koje je otac Pio dobio nadnaravnim putem, a »koristio« ga je zbog obraćenja grešnika, privođenja duša Kristu za njihovo spasenje.

Čudesna ozdravljenja

Nerijetko su se po molitvama oca Pija događala razna ozdravljenja. Neka od njih su zaista nevjerojatna. Marija Winowska u djelu Prava ličnost oca Pija franjevca kapucina, iznosi događaj koji se zbio s djevojčicom Gemom di Giorgi. Ona je rođena slijepa, bez zjenica. M. Winowska donosi podatak kako je Gema nakon što je 18. lipnja 1947. primila svetu pričest iz ruku oca Pija, progledala i to bez zjenica. Tako se za ovaj događaj zaista može reći da je čudo. Odonda je Gema vidjela bez ikakvih problema, unatoč tome što nije imala zjenice. Znanstveno je to neprotumačivo. Tada glasoviti okulista, dr. Caramazza, podvrgnuo je dijete četiri mjeseca nakon toga događaja strogom istraživanju. Ustanovio je da dijete nije moglo vidjeti, jer nije imalo zjenice. Unatoč tome djevojčica je vidjela i kasnije završila školu. U doba kad su izdana svjedočanstva Prava ličnost oca Pija franjevca kapucina, Gema je imala 15 godina. S vidom nije imala nikakvih problema. Kad bi dolazila u San Giovanni Rotondo, otac Pio bi kazao kako je to čudo učinila Bogorodica, a ne on. Ipak, čudo koje je Bogorodica učinila, isprosio je otac Pio, a progledala je nakon što se pričestila iz njegove ruke.

Od raznih iznenadnih ozdravljenja koja su se dogodila po molitvama oca Pija, treba istaknuti

ozdravljenja od raka u slučajevima u kojima je pacijentima bilo predviđeno malo dana života, jer je bolest uzela previše maha.

Dr. F. Ricciardi, ateist koji je godinama vodio klevetničku kampanju protiv vjere i oca Pija, živio je nedaleko od samostana u kome je bio otac Pio. Nazivao je samostan »žarištem mračnjaštva i tvornicom varalica«. Jednoga dana se ozbiljno razbolio. Liječnici su ustanovili da ima rak na želucu i da je za operaciju prekasno. Uskoro je bio na umoru. Iako je bio »bezbožac«, siromahe je liječio besplatno. Tako su brojni ljudi došli moliti župnika da ga pokuša izmiriti s Bogom, sad kad je na umoru. Međutim, dr. Ricciardi župnika nije htio slušati, ali je rekao kako bi ga samo otac Pio mogao ispovjediti. No, smatrao je da on ne bi došao, budući da ga je toliko uvrijedio. Župnik je obavijestio oca Pija i on je otišao k umirućem. Kad je došao k liječniku, ovaj se veoma iznenadi i traži oproštenje od oca Pija za uvrede i klevete. Tako se ispovjedio i dobio odrješenje. Međutim, otac Pio je Bogu uputio još jednu molbu. Tako je nakon tri dana dr. Ricciardi ozdravio od raka. Ozdravljenje je zapravo čudo, rak je iščeznuo ne ostavivši traga. Nakon toga, dr. Ricciardi negdašnji ateist, stade žestoko napadati protivnike oca Pija. (Winowska, str. 49-50)

Tako je njegovo obraćenje zapravo čudo unutar čuda – ozdravljenja od raka. Ova nas čuda podsjećaju na neka čudesna ozdravljenja opisana u Evanđelju. Npr. kako su zbog ozdravljenja sina kraljeva službenika, prihvatili vjeru on i njegov dom (usp. Iv 4, 43-54).

Od čudesnih ozdravljenja valja spomenuti i ozdravljenje jedne Poljakinje, Wande Poltawske, od raka grla. Budući da je njoj po dijagnozi liječnika preostalo zbog bolesti još malo dana ovozemaljskog života, tadašnji biskup K. Wojtyla, a kasnije papa Ivan Pavao II., uputio je pismo ocu Piju na latinskom i zamolio ga da moli za ozdravljenje te bolesnice. Nakon samo 10 dana rak je iščeznuo. A nakon 11 dana, biskup K. Wojtyla je ponovno pisao ocu Piju. Liječnici su otvoreno govorili o čudu, jer je rak netragom nestao, te su se izjasnili da je slučaj znanstveno neobjašnjiv. To je bilo 1962. godine.

Učenje oca Pija o zlu

U današnje vrijeme postoji nemali broj teologa, čak i u Katoličkoj Crkvi, koji niječu postojanje đavla kao osobe, stvorenja, palog anđela, zloduha, već đavla prikazuju kao mit, čak intelektualnu izmišljotinu, kao ideju odvojenu od stvarnosti koja podrazumijeva sve što je zlo na zemlji. Ovakvo učenje čini dušama veliku štetu, često stvarajući zbrku u savjestima.

Svetac i mistik iz Pietrelcine tvrdi suprotno od učenja takvih teologa. On je učio kako je đavao zlo i aktivno stvorenje, ali on je još uvijek pali anđeo čija je inteligencija superiornija od ljudske. Međutim, njegova inteligencija je nastrana. (Usp. www.veritas.com.hr/duhovnost/ucenje_oca_pia.php, str. 1.)

U viđenju koje sam opisala u potpoglavlju o viđenjima, Krist je ocu Piju dao na znanje da će ga đavao uznemiravati na razne načine, gotovo neprestano, ali da će Isus biti uz njega. Tako je otac Pio uz njegovu pomoć tjerao đavla iz duša, uništavajući u njima moć grijeha, a u isto vrijeme bi u srca tih ljudi »stavljao« Duha Svetoga, koji je činio da oni postanu ponovno Božja djeca.

Otac Pio je učio kako je đavao vezani pas koji laje. On grize one koji mu se nepažljivo približe. I dok je jak sa slabima, kukavica je s jakima. Otac

Pio je upozoravao kako se ne treba bojati Zloga. Treba ga samo prezreti, ne obraćajući pažnju na njega i na one misli koje nam on pokazuje. Kad na to obratimo pažnju i počnemo misliti, time Zlome već omogućavamo da djeluje. Zato na njega ne smijemo ni obraćati pažnju. Međutim, otac Pio kaže da je dobar znak kad đavao reži. Svojoj duhovnoj djeci otac Pio bi ponavljao: »Ako đavao buči, to je znak da je još uvijek izvan nas, a ne unutra (u nama). Ono što nas mora zastrašiti jest njegov mir i slaganje s ljudskom dušom.«

Samo Bog je svemoguć i neograničen. Sotona je ograničen i vezan. Otac Pio zato uči kako treba odmah i energično odbiti Sotonine prijedloge. Njegovo prvo lukavstvo jest ono što čini da ljudi ne poslušaju svog ispovjednika i njegovo duhovno vodstvo. Nadalje, dok milost prosvjetljuje i tješi, Sotona muči i uznemiruje. Nikako ne smijemo dobrovoljno razmišljati o onome o čemu inzistira đavao, već se trebamo uteći Bogu, vjerujući u njega. Trebamo odstraniti strahove, iskrivljene misli: »Tko se boji, nije savršen u ljubavi.« (1 Iv 4, 18) Strah često može biti Sotonina zamka.

Međutim treba znati, da đavao ne može dušama nauditi više nego što Isus dopusti. Sotona je, kaže otac Pio, u službi smišljenoga i skrivenog plana, koji, što je njemu nepoznato, ima za svoj cilj posvećenje duša i veću slavu Božju. Zao duh bespomoćan je protiv Božje djece; pakleni napadi Zloga čine dušu dražom i bližom Bogu.

Koja su sredstva za pobjedu Sotone? Po učenju oca Pija to su: Budna molitva, poniznost, i vjera.

Što se tiče budne molitve trebamo biti neprestano naoružani molitvom. Neprestana molitva ne znači neprestano »verglanje« nekih riječi ili rečenica, zaziva, već raspoloženje u kojem smo otvoreni djelovanju Duha Svetoga i njegovih darova. Neprestana molitva također znači imati Isusa u mislima. Sva ljudska nastojanja nisu dovoljna da bi se suprotstavilo napadima Zloga, već se duša mora uvjeriti da je neophodna Božja pomoć u borbi duha, za koju trebamo moliti poniznom molitvom. Kad bi oca Pija bilo tko pitao tko je on, on bi odgovorio da je on fratar koji moli. Molitvi moramo dodati budnost. Isus je apostolima također savjetovao molitvu i budnost. (Mt 26, 41; Mk 14, 38). Duše trebaju biti stalno budne, jer đavao neprekidno djeluje potajno. Ova dva sredstva – budnost i molitvu, treba koristiti neprekidno, bez odustajanja.

Drugo sredstvo za pobjedu Sotone jest poniznost. Sotona pobjeđuje one koji vjeruju samo vlastitoj snazi, »padajući tako u najstrašniji ponor«. Poniznost je po ocu Piju tihi prijekor đavolskoj divljačkoj aroganciji. Ona je najveći neprijatelj đavlu. Sotona se boji i drhti pred poniznim dušama.

Molitva, budnost i poniznost se, prema učenju oca Pija, moraju zasnivati na nepokolebljivoj vjeri, na sigurnosti Božje stalne prisutnosti unutar nas. Dakle, trebamo se pouzdati u Boga, predajući se potpuno Isusu, Spasitelju. Bog daje snagu da se napast i kušnja nadvladaju, zato trebamo biti sigurni da ćemo nadvladati neprijatelja, Krist je ovu pobjedu izvojevao na Križu. Tako je nepokolebljiva vjera najvrednija pomoć.

Otac Pio o kušnjama

U Bibliji se na više mjesta govori o kušnjama. Tako u knjizi Sirahovoj čitamo: »Moj sinko, ako se odlučiš služiti Gospodinu, pripremi se na kušnje.« (Sir 2, 11) Bog je vjeran i neće dopustiti da budeš kušan više nego možeš podnijeti. Ako si suočen s kušnjama, moraš se radovati, jer je to nepogrešiv znak da si prihvaćen od Boga. I zato što si prihvaćen od Boga, potrebno je da budeš kušan (usp. Tob 12, 13). Otac Pio kaže kako su kušnje vatra koja čisti. One su udarci čekića i dlijeta, koje će tvoriti dio vječnog grada. U isto vrijeme to je i čišćenje određenih malih prijetvornosti, koje ne izgledaju takve ljudskom oku. Na prvi pogled izgleda da kušnje više prljaju dušu, nego li je čiste. Međutim nije tako. Kušnje su kao sapun koji, kada se stavi na odjeću, izgleda da ju je uprljao, a u stvari ju je pročistio.

Kušnje su, kaže otac Pio, znak da je duša dobro prihvaćena od Gospodina. One su dokazi Božje ljubavi, a ne kazne. One su dokazi duši da je Bog želi testirati i kada vidi da je duša dovoljno jaka, on prekine borbu i isplete krunu slave.

Mistične pojave oca Pija – dar Neizmjernoga

U istinitost mističnih pojava oca Pija, osim raznih svjedočanstava, uvjeravaju nas i kreposti i dobrota, poniznost i strpljivost oca Pija. Određene mistične pojave otac Pio nije »izvodio« nekim tehnikama, niti su plod sugestije. Svog duhovnog oca je molio neka mu razjasni da bude siguran što se s njim događa, jer ne želi biti plijenom zloduha. Također je molio Boga da ga izbavi iz stanja u koje je zapao dobivši stigme. Liječnici koji su obavljali preglede oca Pija, te proučavali mistične pojave (osobito stigme) u njegovu životu, ustanovili su da te pojave nisu izazvane naravnim putem i da se ne mogu znanstveno protumačiti. Ustanovili su također da pojave nisu psihopatske naravi.

Tako dr. G. Festa tvrdi kako kod oca Pija nikad nije primijećeno trzanje, obamrlost ili uzetost (pa i prolazne naravi), ni jednog dijela njegovog tijela, a također ni razdražljivost, ni depresivnost. G. Festa nadalje tvrdi da se iz provedenih pregleda, zaključuje kako u njega ne postoji ni najmanja sklonost neuropatskim ili psihopatskim manifestacijama. Naprotiv, G. Festa je ustanovio savršenu uravnoteženost njegovog nervnog sustava i sposobnosti njegova uma, te da se u potpunosti moraju isklju-

čiti bilo kakve manjkavosti psihopatske naravi, kojima bi izvjesni učitelji psihologije htjeli objasniti čudesne pojave u životu oca Pija, a koje izmiču bilo kakvom znanstvenom istraživanju te se odvijaju izvan i iznad poznatih zakona prirode.

Unatoč tome što se ne mogu znanstveno protumačiti, mistične pojave postoje. Postojanje mističnih pojava ljudi mogu prihvatiti ili ne prihvatiti. Neki ljudi doživljavaju mistične pojave često, a neki rijetko. Neki ih ne doživljavaju nikada. Zašto neki doživljavaju a neki ne, nije moguće objasniti. Mistične pojave kod oca Pija plod su njegovog života s Bogom, u Bogu i za Boga. Zapravo, treba reći da je otac Pio jedan od ljudi koji su od Boga predodređeni za ovakvo poslanje. Većinu mističnih događaja, pogotovo što se tiče stigmi, otac Pio nije htio, nego je, dapače, molio Boga da ga oslobodi patnji koje nužno donose stigme. Svetac iz Pietrelcine nikako nije želio, niti sam sebi sugerirao biti Kristov Cirenac pedeset godina. Međutim Bog je s njim imao takav plan. Stigme, ali naravno i ostale mistične pojave jedan su od darova Neizmjernoga, koji nas uvijek iznova iznenađuje svojim načinom da se približi čovjeku i njegovoj bijedi, zbog svoje neizmjerne ljubavi prema ljudima.

KRATKI PRIKAZ PROCESA ZA BEATIFIKACIJU I KANONIZACIJU OCA PIJA

Kronologija

1969. (4. studenog): Započela je rasprava o beatifikaciji i kanonizaciji oca Pija iz Pietrelcine.

1973. (16. siječnja): Monsinjor Valentino Vailati, manfredonijski nadbiskup, predaje Kongregaciji za proglašenje svetih i blaženih potrebnu dokumentaciju kako bi dobio odobrenje za pokretanje postupka za proglašenje blaženim oca Pija.

1980. (3. ožujka): Monsinjor Vailati, manfredonijski nadbiskup, predaje Svetoj kongregaciji dodatnu dokumentaciju neophodnu za dobivanje ovlaštenja za pokretanje postupka za proglašenje blaženim oca Pija.

1983. (20. ožujka): Započinje službeno pokretanje Postupka za ispitivanje kreposti u životu sluge Božjega oca Pija iz Pietrelcine.

1987. (23. svibnja): Sveti otac Ivan Pavao II. posjećuje San Giovanni Rotondo, i moli klečeći na grobu oca Pija.

1990. (21. siječnja): Završen je dijecezanski postupak za ispitivanje kreposti u životu sluge Božjega oca Pija iz Pietrelcine. Sva dokumentacija je sadržana u 104 sveska i predana Kongregaciji za proglašenje blaženih i svetih.

1991. (7. prosinca): Kongregacija za proglašenje blaženih i svetih izdaje dekret »de validate« o dije-

cezanskom postupku. Otac Cristoforo Bove iz Reda franjevaca konventualaca, imenovan je službenim izvjestiteljem za pripremu »Positio super virtutibus«.

1995. (od siječnja do studenoga): Otac Gerardo Di Flumeri, u suradnji s još trojicom znanstvenika, priprema izjavu komisije, 104 sveska o dijecezanskom postupku sadrže ukupno oko 7.000 stranica.

1996. (travanj): Otac Gerardo je u Salernu skupio dokumentaciju o čudesnim ozdravljenjima koja se pripisuju posredovanju tj. zagovoru oca Pija iz Pietrelcine. Od 1. do 6. studenog 1995. u bolnici u Salernu, gospođa Consiglia De Martino potpuno je ozdravila od traumatskog rasprsnuća torakalnog voda u području vrata zadobivenoga ozljedom.

1996. (5. studeni): Postulator – general otac Paolino Rossi izručuje 6 svezaka o stajalištu komisije (o čudesnim ozdravljenjima posredovanjem oca Pija) Svetoj kongregaciji za proglašenje blaženih i svetih.

1996. (19. prosinca): Teološka komisija je dala svoje mišljenje o tih 6 svezaka o herojskim krepostima oca Pija.

1997. (13. lipnja): Na specijalnom kongresu Teološke komisije izdan je proglas za odobrenje statusa koji može imati otac Pio zbog svojih herojskih kreposti.

1997. (21. listopada): Proglašen je papinski dekret o herojskim krepostima oca Pija.

1997. (18. prosinca): U nazočnosti svetog oca Ivana Pavla II. (u Vatikanu), čita se dekret o he-

rojskim krepostima oca Pija iz Pietrelcine, koji je time zadobio počasni naslov: Venerabilis servus Dei – časni sluga Božji.

1998. (siječanj): Kongregacija za proglašenje svetih i blaženih počinje ispitivanje o slučaju u kojem je gđa. Consiglia De Martino čudesno ozdravila.

1998. (30. travnja): Skupina liječnika Kongregacije za proglašenje svetih i blaženih ispituje gđu. De Martino o ozdravljenju od traumatskog rasprsnuća torakalnog voda u području vrata prouzrokovanog ozljedom. Jednoglasno odlučuju da je to ozdravljenje znanstveno neobjašnjivo, nepojmljivo.

1998. (22. lipnja): Teološka komisija ispituje ovaj neobični slučaj. Nakon ispitivanja i rasprave Komisija objavljuje da se radi o izvanrednom događaju, tj. o čudu.

1998. (20. listopada): Monsinjor Andrea M. Erba, biskup od Velletri – Segni, susreo se s najuglednijim kardinalima i biskupima iz Kongregacije za proglašenje svetih i blaženih. Ovo su njihova mišljenja o čudesnim ozdravljenjima koja se pripisuju posredovanju oca Pija: radi se o čudima.

1998. (21. prosinca): U Vatikanu, u nazočnosti svetog oca Ivana Pavla II. objavljuje se odredba o čudima koja se pripisuju zagovorima oca Pija. Dana 2. svibnja 1999. određuje se kao datum za beatifikaciju časnog sluge Božjega oca Pija iz Pietrelcine.

1999. (2. svibnja, nedjelja): Na trgu Svetog Petra pred stotinama tisuća vjernika, papa Ivan Pavao II. službeno proglašava blaženim časnoga slugu Božjega oca Pija iz Pietrelcine.

2000. (20. siječnja): Tada je sedmogodišnji Matteo Pio Colella došao bolestan s vrlo visokom temperaturom u Dom za ublaženje patnji, gdje mu je postavljena dijagnoza: Hiperakutni meningitis. Devet organa mu je postupno (jedan za drugim) prestalo raditi. Ostao je na intenzivnoj njezi i pao je zapravo u kliničku smrt. Liječnici su dali nepovoljne prognoze za njegov slučaj. Međutim, njegova majka moli i traži zagovor oca Pija. Već slijedećeg dana 21. siječnja prije podne oko 11 sati, protivno liječničkim prognozama, dječaku počinje biti bolje. Počeo se oporavljati već sljedećih dana, a 31. siječnja njegovo je zdravlje bitno bolje. 6. veljače Matteo Pio Colella je potpuno ozdravio.

2000. (11. lipnja): Počinje kanonski proces za dokumentaciju i ispitivanje u vezi s ozdravljenjem Mattea Pija Colella.

2001. (17. listopada): Proces se završava.

2001. (23. listopada): Otac Gerardo di Flumeri predaje dokumentaciju o tom slučaju Kongregaciji za proglašenje svetih.

2001. (22. studenog): Skupina liječnika Kongregacije za kauze svetaca jednoglasno izjavljuje da je ozdravljenje sedmogodišnjeg Mattea Pija Colella – brzo i bez ikakvih posljedica – znanstveno neobjašnjivo.

2001. (11. prosinca): Teološka komisija Kongregacije za kauze svetaca jednoglasno proglašava ozdravljenje ovog dječaka – čudom.

2001. (18. prosinca): Na redovitoj sjednici kardinala i biskupa Kongregacije za kauze svetaca, po-

tvrđena je odluka Teološke komisije od 11. prosinca 2001.

2001. (20. prosinca): U Vatikanu, u dvorani Konzistorija, u nazočnosti svetog oca Ivana Pavla II., objavljen je dekret o čudesnom ozdravljenju koje se dogodilo po zagovoru blaženog oca Pija iz Pietrelcine.

2002. (26. veljače): Tijekom zasjedanja Konzistorija potvrđeno je da će u nedjelju 16. lipnja 2002. godine, blaženi otac Pio biti proglašen – svetim.

2002. (16. lipnja): Na trgu Svetog Petra u Rimu, papa Ivan Pavao II., proglašava Svetim blaženog oca Pija iz Pietrelcine. Utvrđuje se njegov spomendan 23. rujna, tj. na njegov rođendan za nebo.

Sažetak

Mi kršćani u Vjerovanju ispovijedamo vjeru u jednoga Boga, Stvoritelja neba i zemlje, svega vidljivoga i nevidljivoga. O tome nevidljivom, ljudski razum ne zna mnogo. Budući da je kršćanstvo objavljena religija, mi kršćani znamo ono što nam je objavila sama Riječ, što je postala tijelom. Znamo da se može doživjeti tzv. mistično iskustvo u svim velikim religijama. Takvo iskustvo je neizrecivo i ljudskom razumu neshvatljivo.

Mistična iskustva treba znati razlikovati od raznih parapsiholoških fenomena. Postoje fenomeni kao što su levitacija, vidovitost i sl., koje znanost nije do kraja istražila niti protumačila kako do njih dolazi. Ovakvi fenomeni ne moraju biti plod mističnog iskustva. Postoje ljudi koji imaju iskustva koja nazivamo parapsihološkima, a da ne vjeruju u Boga. Jednostavno se radi o fenomenu koji je za sada znanstveno neprotumačiv.

Ono što karakterizira nadnaravno mistično iskustvo, jest ne samo neizrecivo dubok mir u duši i radost, već i neopisiva želja ugoditi Bogu, spoznaja da je najvažnije nikada se ne odvojiti od Boga, ni pod koju cijenu. Također, ono što je karakteristično, jest prezir prema svemu što ne vodi k »ugoditi Bogu«, prema svemu što ne vodi približavanju Bogu. Svjetovne stvari koje ljudima služe za puku

zabavu, za osobu koja je imala mistično iskustvo, postaju dosadne, zamorne, nešto što je gotovo otpad. U osobi koja je imala mistično iskustvo raste ljubav prema Bogu, i ta je ljubav posvećuje. Osoba ne bi ni za što mijenjala mistični doživljaj i plodove koji iz njega proizlaze.

Kršćansko mistično iskustvo nikako nije sjedinjenje s »božanskim energijama«, koje prakticiraju sljedbenici nekih istočnih praksi (npr. yogiji). Energije svemira nisu božanstvo. U svojoj prvoj poslanici, sveti Ivan kaže kršćanima: »Od Boga smo, a sav je svijet pod Zlim«. (1 Iv 5, 19)

Dakle, svijet, a tako i energije svemira, ne samo da nisu isto što i Bog, nego energije svemira mogu biti i u vlasti Zloga. Dakle, sjedinjenjem s njima, osoba se nikako ne sjedinjuje s Bogom. Međutim, vječni Logos ima moć nad tim energijama svemira. Sjedinjujući se s njim, kojemu su podložni prostor, vrijeme i materija, ali prije svega tako da njega stavimo na prvo mjesto u životu, »imamo vlast« nad energijama, jer Duh Sveti u nama, koji nas povezuje s Ocem i Sinom, ima vlast nad »energijama svemira« kao i nad Zlim. U kršćanskom mističnom iskustvu se doživljava jedinstvo i sjedinjenost s osobnim Bogom, koji se u Bibliji objavio kao ljubav i milosrđe, što najviše dolazi do izražaja u Kristovoj smrti na križu. Ni u jednoj drugoj religiji Bog ne ide na križ radi čovjeka, grešnika, da bi ga pobožanstvenio i da bi grešnom čovječanstvu bili oprošteni grijesi pred Bogom. Dakle, kršćanski mistik se sjedinjuje s takvim Bogom, odnosno sa samom Ljubavlju.

Što se tiče kršćanske mistike, u 2.000 godina bilo je puno mistika. Mistika ima začetke (kao što je navedeno u prvom poglavlju), u Ivanovoj i Pavlovoj novozavjetnoj teologiji. Po Tomi Akvinskom (13. st.), mistika je spoznaja Boga unutarnjim iskustvom, dok je za Henrika Suzoa (14. st.) mistično iskustvo svijest koja nadilazi redovito kršćansko iskustvo. Po Ivanu Gersonu (15. st.) mistika je iskustvena spoznaja Boga u ljubavi. U Pravoslavnoj Crkvi u srednjem vijeku, glavni su predstavnici mistike Simeon Novi Bogoslov i Grigorije Palamas. U Katoličkoj Crkvi u renesansno doba o mističnim iskustvima i o životu u Bogu pišu: sveta Terezija Avilska, sveti Ivan od Križa, sveti Ignacije Loyolski.

U Katoličkoj Crkvi postoji i veliki broj osoba koje su doživjele tzv. privatne objave. Navesti ću samo tri. Sveta Gertruda iz Helfta (13./14. st.), sveta Katarina Sienska (14. st.), sveta Marija Margareta Alacoque (17. st.) kojoj je Krist povjerio da želi da se u crkvu uvede blagdan njegova srca i da se zauzme za širenje pobožnosti prvih petaka u mjesecu. U 19. stoljeću najznačajnije ukazanje jest objava Majke Božje u Lurdu. U 20. stoljeću među najznačajnija ukazanja spada objava Majke Božje u Fatimi, zatim objava koju je imala blažena Faustina Kowalska, kojoj Isus objavljuje da želi da se u Crkvu uvede blagdan Božanskog milosrđa. Naravno, jedan od najznačajnijih mistika 20. st. jest Kristov Cirenac – otac Pio iz Pietrelcine.

Otac Pio iz Pietrelcine (Francesco Forgione) imao je ukazanja od svoje 5. godine života, a još u

dječačkoj dobi se šibao konopcem i željeznim lancem. Prije odlaska u novicijat Francesco je imao viđenja u kojemu ga je Isus uvjerio u svoju naklonost i ohrabrio ga. U viđenju opisanom u potpoglavlju Viđenja oca Pija, Francesco spoznaje da ga je Bog odredio za nešto neuobičajeno. Iz opisa tog viđenja proizlazi da Bog zaista sa svakom osobom ima svoj plan, koji treba prihvatiti. Dakle viđenja koja je imao, i ostale mistične pojave koje su se nastavile tijekom cijeloga njegovog redovničkog života, nisu bile običan parapsihološki fenomen ili plod sugestije. Svetac iz Pietrelcine nije sam sebi sugerirao, niti želio biti stigmatik 50 godina. Mnoge je patnje koje su mu donijele stigme i njihovo krvarenje nastojao sakriti. U opisu događaja transverberacije i stigmatizacije on kaže kako neće prestati dizati svoj glas Gospodinu da ga toga oslobodi. A Gospodin koji je toliko njegovih molitvi uslišao već za ovozemaljskog života, nije mu uslišao molitvu da ga oslobodi stanja (odnosno patnje) u kojemu se našao zbog stigmatizacije.

Kad je imao prvo viđenje, u dobi od 5 godina, Francesco vjerojatno nije znao ništa o mističnim pojavama (ako je znao, znao je premalo) da bi viđenja koja su se tada počela događati mogla biti plod sugestije ili želje.

Što se tiče pretpostavke da bi bio parapsihološki fenomen, jer može se reći da je otac Pio bio i parapsihološki fenomen, međutim po njegovim su se molitvama mnogi obratili k vjeri u Krista i počeli živjeti kršćanskim životom, prestali su sa dotadašnjim teškim grijesima. Mnogi su ozdravili od teških

bolesti, npr. od raka, u fazi za koju su liječnici ustanovili da je u njoj nemoguće ozdraviti. U ovoj knjizi spomenuta su samo neka svjedočanstva, jer je sva nemoguće iznijeti na malo stranica. Međutim da je otac Pio bio samo fenomen, a ne i mistik koji živi za Boga, ta se čudesna ozdravljenja i obraćenja na kršćanstvo ne bi dogodila.

Ako bi netko htio objasniti mistične pojave u životu oca Pija služeći se pretpostavkom koja je za današnje vrijeme, nažalost, dosta uobičajena, a to je da je takva osoba, čiji se neuropatski ili čak psihopatski problemi i poteškoće manifestiraju na ovakav način, treba reći: otac Pio to nikako ne bi mogao biti. I to, iz razloga što su ga liječnici dovoljno proučavali, te utvrdili, osobito G. Festa (o čemu sam posebno pisala u potpoglavlju Mistične pojave oca Pija – dar Neizmjernoga), kako kod oca Pija ne postoji ni najmanja sklonost neuropatskim ili psihopatskim manifestacijama, te je kod njega ustanovljena savršena uravnoteženost njegovog nervnog sustava i sposobnosti njegova uma. Dakle, trebamo isključiti bilo kakve manjkavosti psihopatske naravi.

Što se tiče stigmi oca Pija, kad bi bile uzrokovane naravnim putem, osoba bi nakon toliko gubitka krvi svakoga tjedna, svakako trebala dobivati redovito transfuziju, što njemu nikada nije trebalo. Stigme su krvarile od četvrtka navečer, pa do nedjelje, katkad i koji dan nakon nedjelje. Kad bi stigme koje je imao bile uzrokovane naravno, počele bi zarastati, tj. rane bi imale svoj tijek zacjeljivanja. Također, da su uzrokovane naravno, stvarale bi poteškoće

pri funkcioniranju zglobova. Svih tih poteškoća kod oca Pija, zbog stigmi koje je nosio, nije bilo u 50 godina. Naravno da je potpuno neprirodno da se iz krvi koja je izlazila iz rana osjeća poseban miris, koji nema ništa zajedničko ni s jednim mirisom na zemlji, a odavno je poznat kao mistična pojava. Također, liječnici koji su obavili pregled oca Pija i stigmi, priznali su, kao što stoji u poglavlju Otac Pio – mistik 20. stoljeća, da ne postoji prirodan uzrok stigmi, te se ne mogu objasniti ljudskom znanošću. Budući da je stigmatizacija isključivo pojava u kršćanskih mistika, a uzrok joj nije prirodan, smijem zaključiti da joj je uzrok u Nadnaravnome čiji je vrhunski objavitelj Isus Krist.

Punina mističnog života oca Pija bila je u razmatranju Kristove agonije u Maslinskom vrtu, kao i cijele muke, i uživljavanje u muku. To se događalo svakog tjedna u već spomenutim danima. Kristova agonija, kako je zapisao otac Pio, još je jedna objava Božje ljubavi i milosrđa.

Nepotrebno je ponovno nabrajati sve mistične pojave koje su se događale u životu oca Pija. Naglasiti ću samo još jednom da je on imao ono što je karakteristično za osobu koja ima mistična iskustva s Bogom, a ona su dar neizmjerne Božje ljubavi. To su: želja činiti ono što je Bogu ugodno, ne htjeti uvrijediti Boga ni najmanjim grijehom, prezir prema svemu onome što je izrazito svjetsko i što ne vodi približavanju Bogu, također stalan rast u ljubavi prema Bogu i svemu stvorenome od Boga. Zatim osoba shvaća da je najvažnije ne odvojiti se od Boga ni pod koju cijenu. Također i neizreciv mir

u duši i radost, unatoč tolikim patnjama koje je trebao trpjeti. Tako i npr., što se tiče mirisa koji se osjećao u blizini oca Pija, a koji se znao širiti kao što je već navedeno, i iz njegovih rana na rukama. O ovoj pojavi je dao odgovor dr. Romanelli, koji zaključuje kako se u njegovom slučaju (kad je osjetio miris u blizini oca Pija) nije moglo raditi o sugestiji, jer mu nitko nije govorio o toj pojavi. Također, miris ili bilo koja druga mistična pojava u slučaju sugestije ne bi se događala iznenada, neočekivano, u određenim vremenskim razmacima.

Ono što je otac Pio spoznao u duhu, u susretu s nekim osobama, koje nikada prije nije vidio, niti mu je itko o njima govorio, npr. točan broj počinjenih grijeha, točan broj izostavljenih misa, nije mogao znati naravnim putem. To je intuitivno, nepogrešivo, nadnaravno znanje, koje je dar Duha Svetoga za obraćenje grešnika, za privođenje duša k Bogu.

Znanstveno su neprotumačiva ozdravljenja kao što je npr. slučaj Geme di Giorgi, koja je progledala bez zjenica (slučaj opisan u potpoglavlju Čudesna ozdravljenja), zatim ozdravljenje od raka u nekoliko dana, tako da rak nije ostavio traga, kao kod F. Ricciardia.

Svetac i mistik iz Pietrelcine tvrdio je kako se Sotone ne treba bojati, već ga samo treba prezreti. Opskrbljeni smo mnogim milostima, darovima Duha Svetoga. Najvažnije sredstvo za pobjedu Sotone, kao i za duhovni rast osobe uopće, jest budna molitva, koja se treba odvijati neprestano. A to znači stalno posvješćivanje Isusove nazočnosti. Posvje-

šćivanje Isusove nazočnosti, odnosno imati Isusa u mislima prilikom raznih obveza i susreta, znači biti u neprestanoj molitvi. Naravno, neizostavna je i poniznost, te vjera u Boga, čija je vrhunska objava Isus Krist.

Krist, Gospodar života i smrti, Kralj kraljeva, Prvi i Posljednji (Otk 1, 17), svoju nam milosrdnu ljubav pokazuje i na taj način, da nam daruje ljude kao što je bio otac Pio, svetac, karizmatik i mistik iz Pietrelcine, koji je bio njegov Cirenac 50 godina, šireći među ljude ljubav prema Bogu i prema svemu stvorenome od Boga.

Sadržaj

Predgovor 5
Uvod 9

MISTIKA 13
Opće oznake mistike 15
Naravna mistika 18
Nadnaravna mistika 20

KRŠĆANSKA MISTIKA 23
Vrste kršćanske mistike 25
Apostolska mistika 26
Afektivna mistika 29
Spekulativna mistika 32

MISTIČNO ISKUSTVO 35
Susret s Bogom 37
Mistične pojave 39
Viđenja 41

Ekstaze 44
Levitacija 45
Širenje svjetla 46
Transverberacija 47
Karakteristike mističnog života 49

OTAC PIO IZ PIETRELCINE –
Kratki životopis 51
O djetinjstvu i mladenačkoj dobi oca Pija . 53
Neobične pojave 58
Transverberacija i stigmatizacija 62
Prve odluke Svetog Oficija 67
Period izolacije 69
Vatikan ukida zabrane 71
Dom za ublaženje patnje 75
Otac Pio – znak transcendentalnog
i nadnaravnog 76

OTAC PIO – MISTIK 20. STOLJEĆA . . . 79
Stigme oca Pija 81
Nastanak stigmi kod oca Pija 82
Što je utvrđeno liječničkim pregledima? . 83
Svjedočanstvo svjedoka 90
Razmatranje Kristove agonije 92

Dar bilokacije u životu oca Pija . . . 104
Ostale mistične pojave kod oca Pija . . 110
Viđenja oca Pija 113
Pojava miomirisa 118
Dar čitanja savjesti 120
Čudesna ozdravljenja 124
Učenje oca Pija o zlu 127
Otac Pio o kušnjama 130
Mistične pojave oca Pija –
dar Neizmjernoga 131

KRATKI PRIKAZ PROCESA ZA BEATIFIKACIJU I KANONIZACIJU OCA PIJA . . 133
Kronologija 135

Sažetak 140

Sadržaj 149

"Na trenutke mi se čini da hoće (srce) iskočiti iz grudi. Za oltarom se ponekad osjetim tako preplavljenim toplinom da to ne mogu opisati, a čini mi se da mi ponajviše gori lice. (...) Proždire me ljubav prema Bogu i ljubav prema bližnjima. Bog mi je vazda usađen u pamet i u srce. Nikada ga ne gubim iz vida; divim se njegovoj ljepoti, njegovim osmjesima i njegovim mrštenjima, njegovim milostima, njegovim osvetama ili bolje rečeno, njegovoj strogosti i pravednosti." (str. 73-74)

Saznajte:

- Što je to mistika?
- Koje su karakteristike kršćanske mistike?
- Što je to mistično iskustvo?
- Kroz koja mistična iskustva je prošao sv. Pio iz Pietrelcine?

Magistrica Henrieta Zajec, autorica ovog djela, odgovara stručno na brojna pitanja, proučavajući mistiku općenito, zatim kršćansku mistiku i život poznatog sveca-mistika oca Pija iz Pietrelcine.

VERITAS
GLASNIK SV. ANTUNA PADOVANSKOGA

ISBN 978-953-7154-23-3